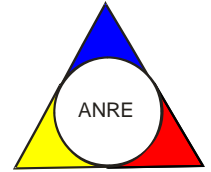

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE
REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

**Raport anual al
Autorității Naționale de Reglementare în
domeniul Energiei
privind determinarea prețurilor și
tarifelor reglementate**

1 noiembrie 2015

CUPRINS

1. Introducere	3
2. Evoluția prețurilor și tarifelor reglementate în anul 2015	4
2.1. Energie electrică	4
2.2. Gaze naturale	29
3. Perspective 2016 și concluzii.....	46
3.1. Energie electrică	46
3.2 Gaze naturale	51

1. Introducere

Acest document constituie raportul realizat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei - ANRE în vederea îndeplinirii obligațiilor de raportare cuprinse în prevederile art. 1, alin. (7), din Legea nr. 160 /2012 pentru aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului (OUG) nr. 33 /2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, publicată în Monitorul Oficial în data de 3 octombrie 2012, obligații privind determinarea prețurilor și tarifelor reglementate aprobate pentru anul următor.

Aprobarea tarifelor reglementate aferente serviciilor specifice sectorului energiei electrice se realizează în conformitate cu prevederile art. 9 alin.(1) lit.ab) din Legea nr. 160/2012 pentru aprobarea OUG nr. 33 /2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, până cel târziu la 15 decembrie a anului curent. În vederea respectării prevederilor legale menționate, potrivit reglementărilor emise de ANRE, în perioada octombrie-noiembrie a fiecărui an se realizează colectarea și analizarea datelor pentru stabilirea tarifelor reglementate. În aceste condiții raportul prezintă evoluțiile anului 2015 și creionează perspectiva anului 2016 în baza datelor preliminare provenite de la producătorii, furnizorii și operatorii de rețea din sectorul energiei electrice și gazelor naturale.

La 1 ianuarie 2015 s-a încheiat procesul de liberalizare a pieței de gaze naturale pentru clienții non-casnici, odată cu finalizarea implementării etapelor calendarului de eliminare a prețurilor reglementate pentru această categorie de clienți. Precizăm că renunțarea la prețuri reglementate în cazul clienților non-casnici de energie electrică s-a făcut la 1 ianuarie 2014.

Pentru **clienții casnici de energie electrică**, procesul de eliminare a prețurilor reglementate a început în iulie 2013 și se va încheia la finele anului 2017. Începând cu 1 iulie 2015, 50% din energia activă aferentă facturii, la clienții casnici, este achiziționată de pe piața concurențială.

Pentru **clienții casnici de gaze naturale**, a fost elaborat un nou grafic de renunțare la prețuri reglementate pentru perioada 1 iulie 2015 - 30 iunie 2021, care a ținut cont de trendul descrescător al evoluției prețurilor hidrocarburilor din regiune, precum și de perioada mai lungă de aliniere agreată cu instituțiile financiare internaționale. Calendarul anterior de liberalizare a prețului gazelor naturale, convenit de Guvern cu Comisia Europeană în 2012, prevedea ca acest proces să se încheie, pentru clienții casnici, la 31 decembrie 2018. Potrivit noului calendar aprobat, începând cu data de 1 iulie 2015, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației este de 60 de lei/MWh. Calendarul prevede o majorări anuale, respectiv de la 1 iulie 2016 prețul va fi de 66 lei/MWh, iar începând cu aprilie 2017, de 72 lei/MWh. Pentru următorii ani, 2018-2021 s-au stabilit valori orientative ale prețului gazelor naturale din producția internă, și anume: 78 lei/MWh la 1 aprilie 2018, 84 lei/MWh de la 1 aprilie 2019, respectiv 90 lei/MWh de la 1 aprilie 2020. Precizăm că prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă, începând cu aprilie 2018, se va stabili în urma unei analize care ar trebui să aibă în vedere o serie de elemente de influență, cum ar fi: condițiile de piață, prețul gazelor naturale înregistrat pe piața internă și Europa, dezvoltările din sector, diferențele de curs etc.

Toți clienții finali pot să-și aleagă furnizorul care le oferă cele mai multe avantaje. Schimbarea furnizorului de energie este un drept al fiecăruia, promovarea concurenței ducând la servicii mai bune și facturi mai mici.

Prioritățile de reglementare pentru anul 2016 vor avea în vedere creșterea eficienței piețelor de energie și integrarea acestora în piața europeană, armonizarea legislației secundare cu prevederile legislației primare și ale codurilor europene, dezvoltarea platformelor de tranzacționare, aplicarea prevederilor regulamentelor europene privind integritatea și transparența piețelor, asigurarea integrării surselor de energie regenerabile într-un mod sigur și fiabil, încurajarea investițiilor în rețele inteligente, informarea și protecția consumatorilor.

2. Evoluția prețurilor și tarifelor reglementate în anul 2015

2.1. Energie electrică

Producere

Prețurile și cantitățile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2015 au fost stabilite la sfârșitul anului 2014, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia electrică vândută de producători pe bază de contracte reglementate și a cantităților de energie electrică din contractele reglementate încheiate de producători cu furnizorii de ultimă instanță*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013, cu modificările și completările ulterioare.

Ținând cont de:

- prevederile Metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 83/2013;
- analiza datelor și informațiilor din documentațiile transmise de producătorii cu centrale termoelectrice;
- evitarea generării de pierderi financiare producătorilor termo ca urmare a instituirii unor obligații de vânzare energie electrică pe bază de contracte reglementate,
- scăderea continuă a consumului de energie electrică facturat la tarife reglementate, ca urmare a procesului de dereglementare desfășurat conform Memorandumului de înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană,
- necesitatea atenuării efectelor generate de creșterea gradului de dereglementare la clienții finali casnici,

a rezultat că pentru anul 2015 nu pot fi preluate pe contracte reglementate cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale termoelectrice. În aceste condiții, consumul furnizat la tarife reglementate în anul 2015 a fost asigurat prin preluarea pe contracte reglementate numai a unor cantități de energie electrică produse de grupuri/centrale hidroelectrice și nuclearelectrice, astfel:

- de la S.C. Hidroelectrica S.A. : 4,16 TWh, la un preț mediu de 120,2 lei/MWh (Decizia ANRE nr. 2718 din 15.12.2014);
- de la S.N. Nuclearelectrica S.A. : 2,25 TWh, la un preț mediu de 158,6 lei/MWh (Decizia ANRE nr. 2719 din 15.12.2014),

cu un total de 6,4 TWh, la un preț mediu de 133,7 lei/MWh.

Față de valorile aprobate pentru semestrul II 2014, prețurile medii din contractele reglementate pentru anul 2015 sunt cu 2,85 % mai mari în cazul S.N. Nuclearelectrica S.A. (158,6 lei/MWh

față de 154,2 lei/MWh) și respectiv cu 4,45 % mai mici în cazul S.C. Hidroelectrică S.A. (120,2 lei/MWh față de 125,8 lei/MWh).

În calculul prețului mediu din contractele reglementate ale S.C. Hidroelectrică S.A. pe anul 2015 (120,2 lei/MWh) a fost inclus costul pe anul 2015 aferent impozitului pe construcții (stabilit conform prevederilor OUG nr. 102/15.11.2013 în vigoare la data stabilirii prețurilor reglementate) precum și o componentă de -16,05 lei/MWh reprezentând venituri nete suplimentare din anul 2014, compusă din:

- costuri suplimentare egale cu jumătate din valoarea costurilor aferente anului 2014 generate de instituirea taxei pe construcții prevăzută de OUG nr. 102/2013 (valoarea corespunzătoare semestrului I 2014, costul cu plata impozitului pe construcții fiind recunoscut numai pentru semestrul II 2014, odată cu ajustarea prețurilor din contractele reglementate făcută în iunie 2014); valoarea unitară corespunzătoare este +5,18 lei/MWh;
- venituri suplimentare necesare a fi recuperate din anul 2014, ca urmare a îndeplinirii condiției prevăzute la art. 11 lit. c) din metodologia aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/2013 (conform datelor și informațiilor prezentate de S.C. Hidroelectrică S.A. în memoriul justificativ, prognoza pentru anul 2014 a fost depășită cu cca. 30 % din punct de vedere al producției și cu cca. 7 % din punct de vedere al hidraulicității globale, rezultând în medie o infirmare de peste 18 % a prognozei hidrologice și de producție pentru anul 2014); valoarea unitară corespunzătoare este -21,23 lei/MWh.

În calculul prețului mediu din contractele reglementate ale S.N. Nuclearelectrică S.A. pe anul 2015 (158,6 lei/MWh) a fost inclus costul pe anul 2015 aferent impozitului pe construcții (stabilit conform prevederilor OUG nr. 102/15.11.2013 în vigoare la data stabilirii prețurilor reglementate) precum și o componentă de +4,25 lei/MWh reprezentând costuri suplimentare egale cu jumătate din valoarea costurilor aferente anului 2014 generate de instituirea taxei pe construcții prevăzută de OUG nr. 102/2013 (valoarea corespunzătoare semestrului I 2014, costul cu plata impozitului pe construcții fiind recunoscut numai pentru semestrul II 2014, odată cu ajustarea prețurilor din contractele reglementate făcută în iunie 2014).

Prețurile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice, stabilite la sfârșitul anului 2014 au fost menținute pe tot parcursul anului 2015, nefiind îndeplinite condițiile pentru ajustarea lor la sfârșitul semestrului I 2015.

Producerea energiei din surse regenerabile de energie

Legea 122/2015 pentru aprobarea unor măsuri în domeniul promovării producerii energiei electrice din surse regenerabile de energie și privind modificarea și completarea unor acte normative prevede la art. 5 alin. (1) elaborarea hotărârii de Guvern prin care urmează să se aprobe schema de ajutor de stat pentru sprijinirea producerii energiei din surse regenerabile de energie în centrale electrice cu puteri instalate sub 500 kW pe centrală, **prin prețuri reglementate definite pe fiecare tehnologie**, în conformitate cu prevederile *Regulamentului nr. 651/2014 al Comisiei Uniunii Europene din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă*.

În vederea elaborării proiectului acestei hotărâri a Guvernului, la nivelul Ministerului Energiei, Întreprinderilor Mici și Mijlocii și Mediului de Afaceri a fost format un grup de lucru în cadrul căruia ANRE a prezentat în detaliu problemele legate de implementarea și aplicarea schemei de sprijin prin prețuri reglementate, în vederea stabilirii principiilor de funcționare a acestei scheme, în funcție de strategia energetică care se dorește a fi promovată.

Producerea de energie electrică și termică în cogenerare de înaltă eficiență

Modificări legislative

Hotărârea Guvernului nr. 846/2015 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 219/2007 privind promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă asigură transpunerea completă a Directivei 2012/27/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind eficiența energetică, de modificare a Directivelor 2009/125/CE și 2010/30/UE și de abrogare a Directivelor 2004/8/CE și 2006/32/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JOUE) seria L nr. 315 din 14.11.2012

Ordinul ANRE nr. 10/2015 pentru aprobarea metodologiei de monitorizare și raportare pentru schema de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă, a fost emis pentru armonizarea cu legislația în vigoare, pentru simplificarea raportărilor producătorilor/furnizorilor/administratorului schemei de sprijin, precum și pentru eliminarea cerințelor pentru producătorii în cogenerare care, în prezent, nu accesează schema de sprijin de tip bonus (a abrogat și a înlocuit Metodologia de monitorizare și raportare pentru schema de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 33/2011)

Ordinul ANRE nr. 15/2015 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență a fost emis pentru modificarea cadrului legislativ și pentru clarificarea unor aspecte privind solicitarea de către producători a bonusului pentru anul următor (a abrogat și înlocuit Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 3/2010).

Ordinul ANRE nr. 95/2015 pentru modificarea Ordinului ANRE nr. 119/2013 privind aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia prin care s-a modificat valoarea contribuției pentru semestrul II 2015, determinată în conformitate cu prevederile Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență aprobată prin Ordinul ANRE nr. 117/2013, pe baza costurilor și veniturilor, inclusiv din supracompensarea corespunzătoare perioadei de evaluare 01.01.2014 - 31.12.2014, estimate pentru iunie – decembrie 2015 și a corecției (costuri – venituri) aferente semestrului I al anului 2015.

Ordinul ANRE nr. 148/2015 privind modificarea și completarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, aprobată prin Ordinul președintelui ANRE nr. 15/2015 prin care se aprobă modificarea valorii factorilor care concurează la stabilirea necesității ajustării anuale a bonusurilor de referință și a prețurilor de referință pentru energia electrică și termică.

Ordinul ANRE nr. 152/2015 privind aprobarea prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2016 producătorilor de energie electrică și termică în

cogenerare, care beneficiază de bonus (abrogă Ordinul ANRE nr. 110/2014 privind aprobarea prețului de referință și a prețurilor reglementate pentru energia electrică, aplicabile în anul 2015 producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare, care beneficiază de bonus).

Ordinul ANRE nr. 153/2015 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2016 (abrogă Ordinul ANRE nr. 109/2014 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și ale prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare, aplicabile în anul 2015).

Evoluția prețurilor și bonusurilor pentru producerea energiei electrice în cogenerare de înaltă eficiență și a prețurilor pentru producerea energiei termice în cogenerare

Determinarea prețurilor și bonusurilor pentru producerea energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență pentru producătorii de energie electrică în cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă, precum și a prețurilor pentru energia termică produsă în cogenerare pentru anul 2015 s-a realizat cu aplicarea, în principal, a următoarelor reglementări:

- Hotărârea Guvernului nr. 1215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă cu modificările ulterioare;
- Ordinul ANRE nr. 3/2010 privind *Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență, cu modificările și completările ulterioare (Ordinele ANRE nr. 36/2010, 17/2011, 43/2012, 1/2013)*, în prezent înlocuit de Ordinul ANRE nr. 15/2015 pentru aprobarea *Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență*, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ANRE nr. 84/2013 de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus cu completările ulterioare*, completat de Ordinul ANRE nr. 16/2014;
- Ordinul ANRE nr. 114/2013 privind aprobarea *Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a producțiilor de energie electrică și energie termică utilă în cogenerare de înaltă eficiență*;
- Ordinul ANRE nr. 115/2013 pentru aprobarea *Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare, cu modificările și completările ulterioare*;
- Ordinul ANRE nr. 116/2013 pentru aprobarea *Regulamentului privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență*;
- Ordinul ANRE nr. 117/2013 pentru aprobarea *Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență*;
- Ordinul ANRE nr. 119/2013 pentru aprobarea *contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia, cu modificările ulterioare*.

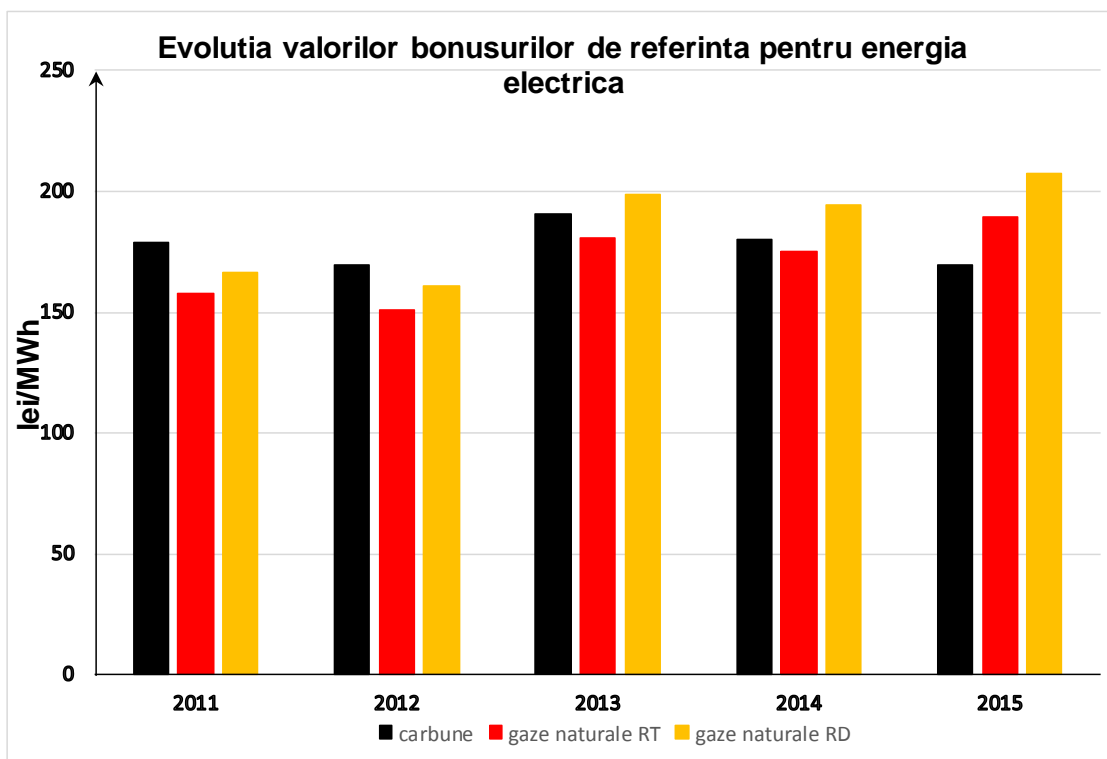
ANRE aprobă anual, prin ordin, valorile prețului de referință și ale prețurilor reglementate pentru energia electrică aplicabile producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de bonus, valorile bonusurilor de referință pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și valorile prețurilor de referință pentru energia termică produsă în cogenerare aferente celor trei tipuri de combustibil majoritar (combustibil solid, gaze naturale din rețeaua de transport, gaze naturale din rețeaua de distribuție), pentru toată perioada de aplicare a schemei de sprijin.

Prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare sunt stabilite în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare (în prezent înlocuit de Ordinul ANRE nr. 15/2015 cu modificările și completările ulterioare), iar pentru anul 2015 au următoarele valori, exclusiv TVA, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 110/2014:

<i>Tip preț energie electrică</i>	<i>lei/MWh</i>
Preț de referință	145,68
Preț reglementat ore de zi	169,30
Preț reglementat ore de noapte	98,43
Preț reglementat zi/noapte pentru producători ce dețin numai unitați nedispecerizabile	145,68

Valorile *bonusului de referință* pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență sunt stabilite în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare (în prezent Ordinul ANRE nr. 15/2015 cu modificările și completările ulterioare) și aprobate pentru anul 2015 prin Ordinul ANRE nr. 109/2014. Valorile acestuia pentru primii cinci ani de aplicare ai schemei de sprijin, exclusiv TVA, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, sunt:

<i>Tip combustibil</i>	<i>Bonus an 1 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 2 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 3 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 4 (lei/MWh)</i>	<i>Bonus an 5 (lei/MWh)</i>
combustibil solid	205,65	195,79	190,37	179,97	169,75
gaze naturale din rețeaua de transport	208,57	203,74	198,90	194,04	189,18
gaze naturale din rețeaua de distribuție	222,18	218,67	215,05	211,36	207,61

Prețul de referință pentru energia termică produsă în cogenerare este stabilit în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr. 3/2010, cu modificările și completările ulterioare (în prezent Ordinul ANRE nr. 15/2015 cu modificările și completările ulterioare), iar în anul 2015, valorile acestuia pentru primii cinci ani de aplicare ai schemei de sprijin, exclusiv TVA, diferențiate după tipul de consum, pentru populație, respectiv non-casnic, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 109/2014, sunt:

a) energie termică destinată consumului populației

Tip combustibil	Preț energie termică an 1 (lei/MWh)	Preț energie termică an 2 (lei/MWh)	Preț energie termică an 3 (lei/MWh)	Preț energie termică an 4 (lei/MWh)	Preț energie termică an 5 (lei/MWh)
combustibil solid	89,83	91,66	93,32	94,84	96,27
gaze naturale din rețeaua de transport	121,91	124,88	127,56	130,02	132,34
gaze naturale din rețeaua de distribuție	144,74	148,47	151,83	154,92	157,83

b) energie termică destinată consumului non-casnic

<i>Tip combustibil</i>	<i>Preț energie termică an 1 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 2 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 3 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 4 (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică an 5 (lei/MWh)</i>
combustibil solid	89,83	91,66	93,32	94,84	96,27
gaze naturale din rețeaua de transport	145,01	148,72	152,06	155,14	158,03
gaze naturale din rețeaua de distribuție	168,45	172,93	176,97	180,67	184,17

Conform Ordinului ANRE nr. 84/2013 de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus* cu completările ulterioare, prin aplicarea analizei de ante-supracompensare, bonusurile acordate producătorilor pentru anul următor vor fi ajustate, după caz, corespunzător supracompensării prognozate pentru anul următor.

Prețurile reglementate pentru energia termică livrată sub formă de apă fierbinte, precum și valorile bonusurilor pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată în SEN pentru fiecare dintre centralele de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare au fost stabilite prin decizii individuale ANRE.

Contribuția pentru cogenerarea de înaltă eficiență

ANRE aprobă anual, prin ordin, valoarea contribuției pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență. În cazul unor variații mai mari de $\pm 2,5\%$, prin ordin ANRE, această valoare poate fi modificată semestrial.

Valoarea *contribuției pentru cogenerare* aplicată în anul 2015 s-a determinat în conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 117/2013 de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență*, pe baza costurilor prognozate pentru plata bonusurilor și administrării schemei de sprijin și a necesarului de venituri ale schemei de sprijin pentru anul 2015, luând în considerare consumul estimat de energie electrică al consumatorilor din România, precum și încasările de la producători a sumelor determinate de ANRE în urma analizei de supracompensare. Au fost avute în vedere corecțiile costurilor și veniturilor schemei de sprijin aferente perioadei 1 ianuarie - 31 august 2014 precum și ale costurilor și veniturilor estimate pentru lunile septembrie - decembrie 2014.

Prin aplicarea Ordinului ANRE nr. 84/2013 de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus* cu completările ulterioare, producătorii trebuie să returneze sumele corespunzătoare supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente perioadei de evaluare respective. În trimestrul I al anului 2015, ANRE a efectuat analiza de supracompensarea pentru perioada de evaluare 1.01.2014-31.12.2014.

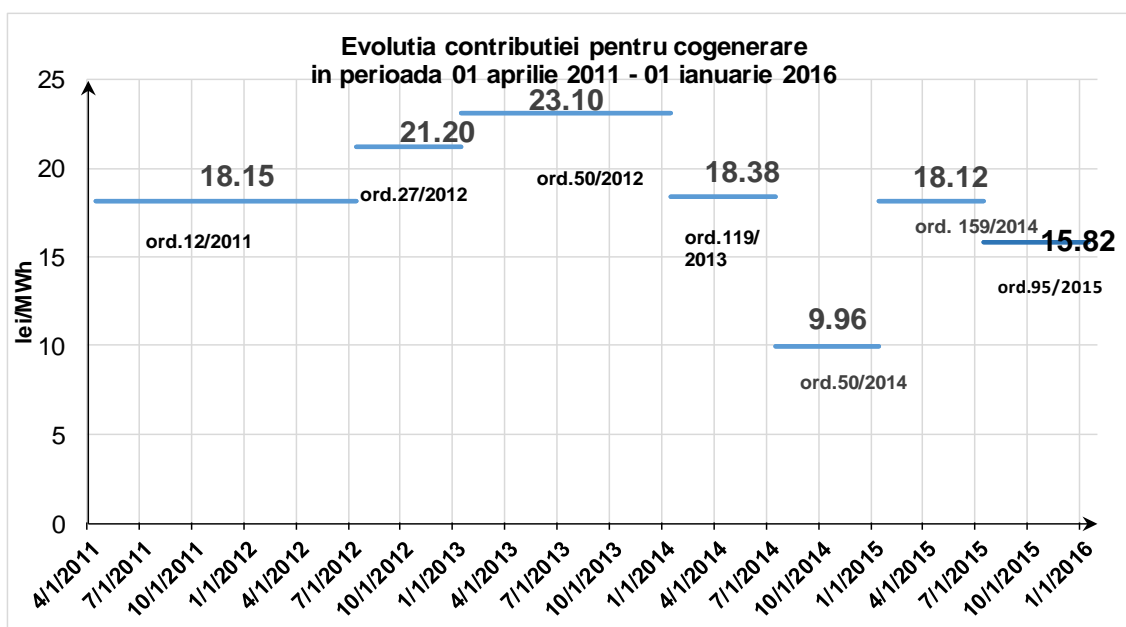
Costurile prognozate pentru plata bonusurilor pentru anul 2015 sunt determinate ca fiind produsul dintre valoarea unitară a bonusului, în vigoare pentru perioada pentru care se face calculul, corespunzător fiecărei/fiecărui centrale/producător și cantitățile estimate de ANRE de energie electrică calificate ca fiind produse în cogenerare de înaltă eficiență și vândute, estimare realizată conform prevederilor Ordinului ANRE nr. 84/2013, precum și pe baza punerilor în funcțiune din anii 2014 și a celor prognozate pentru anul 2015. Cantitățile de energie electrică din producția centralelor ce urmează a se pune în funcțiune, prognozate a se califica pentru bonus, se determină în conformitate cu *Procedura de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare* aprobată prin Ordinul ANRE nr.115/2013.

Valoarea determinată a contribuției pentru cogenerare aplicată în semestrul I al anului 2015 a fost de 18,12 lei/MWh, exclusiv TVA, și a fost aprobată prin Ordinul ANRE nr. 159/2014.

Valoarea contribuției pentru semestrul al II-lea al anului 2015 s-a modificat prin evaluarea din luna iunie 2015 a costurilor și veniturilor schemei de sprijin realizate precum și a celor prognozate până la finalul anului și este de 15,82 lei/MWh, exclusiv TVA, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 95/2015.

Evoluția contribuției pentru cogenerare în perioada 2011-2015 este prezentată în figura următoare.

Trimestrial, ANRE publică pe pagina de internet rapoarte de monitorizare a schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă.

Producerea de energie electrică și termică în cogenerare pentru producătorii care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență

ANRE aprobă, anual, valorile prețului de referință și ale prețurilor reglementate pentru energia termică livrată în sisteme de alimentare centralizată cu energie termică - SACET din unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență, aferente celor cinci tipuri de combustibil majoritar (combustibil solid, combustibil lemnos, biomasă agricolă, gaze naturale din rețeaua de transport, gaze naturale din rețeaua de

distribuție). Aceste prețuri sunt stabilite în concordanță cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor pentru energia termică livrată în SACET din centrale cu unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 111/2014, iar valorile acestora aprobate pentru anul 2015 prin Ordinul ANRE nr. 158/2014, exclusiv TVA, sunt:

<i>Tip combustibil</i>	<i>Preț energie termică cu obligația achiziționării certificatelor de CO₂, (lei/MWh)</i>	<i>Preț energie termică fără obligația achiziționării certificatelor de CO₂, (lei/MWh)</i>
combustibil solid	117,63	115,39
combustibil lemnos	162,67	160,43
biomasă agricolă	171,34	168,93
gaze naturale din rețeaua de transport populație	145,97	144,63
gaze naturale din rețeaua de distribuție populație	179,96	178,61
aze naturale din rețeaua de transport non-casnici	181,29	179,94
gaze naturale din rețeaua de distribuție non-casnici	220,32	218,98

Activități cu caracter de monopol în sectorul energiei electrice - tarife reglementate

În conformitate cu prevederile art. 75 alin. (1) al *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*, tarifele reglementate pentru activitățile cu caracter de monopol din sectorul energiei electrice sunt:

- **tarifele reglementate pentru serviciile de transport și de distribuție** a energiei electrice, precum și **prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă** tranzitată prin punctele de delimitare a instalațiilor utilizatorilor față de instalațiile operatorilor de rețea, percepute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție a energiei electrice;
- **tarifele reglementate pentru serviciul de sistem și prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem**, percepute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de producătorii furnizori de servicii tehnologice de sistem;
- **tarifele reglementate de racordare la rețelele electrice de interes public**, percepute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție a energiei electrice utilizatorilor care solicită racordarea locurilor lor de producere, producere și consum sau consum la rețelele electrice de interes public;
- **tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică** în relația cu participanții la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi.

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice practicate în cursul anului 2015 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de transport și de sistem (OTS) au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 51/2014, Ordinul ANRE nr. 89/2015 și Ordinul ANRE nr. 93/2015.

Aceste tarife au fost determinate în baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 53/2013.

Metodologia a stabilit regulile care stau la baza determinării tarifelor de transport pentru cea de-a treia perioadă de reglementare, concomitent cu traspunerea prevederilor din:

- Regulamentul (CE) nr. 714/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețea pentru schimburile transfrontaliere de energie electrică și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1228/2003,
- Regulamentul (UE) nr. 838/2010 din 23 septembrie 2010, privind liniile directe pentru mecanismul de compensare operatorii de transport și sistem precum și o abordare comună de reglementare în domeniul stabilirii tarifelor pentru serviciul de transport,
- Regulamentul (UE) nr. 347/2013 al Parlamentului european și al Consiliului din 17 aprilie 2013 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene și de abrogare a Deciziei nr. 1364/2006/CE și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 713/2009, a Regulamentului (CE) nr. 714/2009 și a Regulamentului (CE) nr. 715/2009,
- Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare.

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 53/19.07.2013, a fost modificată prin Ordinul ANRE nr. 87/10.06.2015, urmare a publicării de către ACER a recomandării nr. 09 din 15 aprilie 2014 privind orientările referitoare la tarifele de transport plătite de producătorii de energie electrică, elaborată în conformitate cu prevederile art.18 alin.(2) din Regulamentul (CE) nr. 714/2009. În consecință:

- tariful de transport – componenta de introducere a energiei electrice în rețele T_G acoperă numai costul marginal pe termen scurt, și anume suma dintre costul marginal datorat consumului propriu tehnologic CM_{CPT} din rețeaua electrică de transport și costul marginal datorat congestiilor din rețeaua electrică de transport CM_{CON} ;
- tariful de transport – componenta de introducere a energiei electrice în rețele T_G este diferită pe zone tarifare diferite, în funcție de impactul pe care îl are introducerea energiei electrice în nodurile rețelei electrice;
- costul mediu al transportului, determinat ca diferență dintre venitul reglementat și costul marginal total al transportului, se recuperează integral prin tariful de transport- componenta de extragere a energiei electrice T_L .

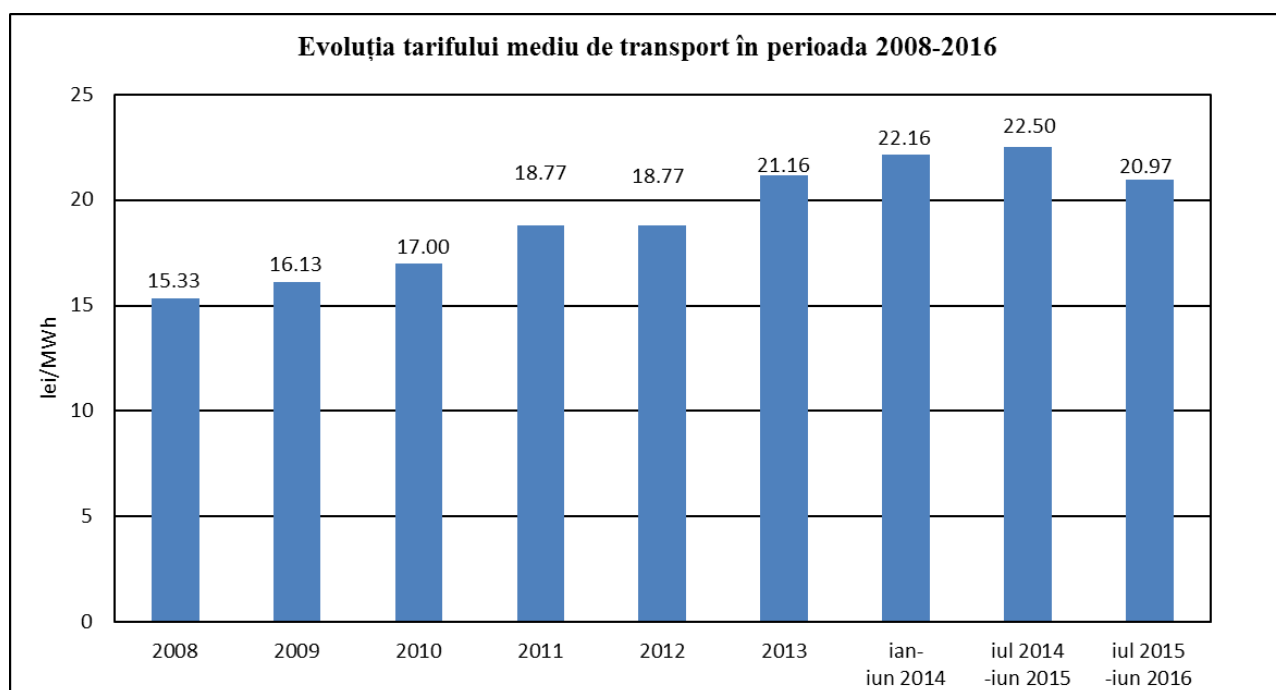
Pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2015, tarifele pentru serviciul de transport practicate de OTS au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 51/2014, astfel:

- tariful mediu de transport – 22,50 lei/MWh, ceea ce a reprezentat o creștere cu 1,5 % față de valoarea aprobată pentru semestrul I al anului 2014,
- tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 10,30 lei/MWh, cu o variație între 6,04 și 12,32 lei/MWh pentru cele 7 zone de injecție,
- tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) - 12,20 lei/MWh, cu o variație între 9,63 și 14,05 lei/MWh pentru cele 8 zone de extragere.

În aplicarea prevederilor metodologice, inclusiv a modificărilor metodologice aprobate prin Ordinul ANRE nr. 87/2015, tarifele pentru serviciul de transport care se vor aplica în perioada tarifară 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016 au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 89/2015 și Ordinul ANRE nr. 93/2015, astfel:

- **tariful mediu de transport – 20,97 lei/MWh, ceea ce reprezintă o scădere cu 6,8 % față de valoarea aprobată pentru perioada tarifară anterioară, respectiv 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015,**
- tariful mediu de introducere a energiei electrice în rețele (T_G) - 2,57 lei/MWh, cu o variație între 0 și 4,57 lei/MWh pentru cele 7 zone de injecție; astfel, T_G a scăzut cu un procent situat între 58 % pentru zona Dobrogea regenerabile și 100 % pentru zonele Transilvania Nord, Transilvania Centrală și Moldova; tarifele T_G au rămas la valori semnificative în zonele Dobrogea regenerabile, Dobrogea și Oltenia, zone excedentare din punct de vedere al echilibrului producție/consum, având în vedere efectele livrării energiei electrice în rețelele din aceste zone asupra consumurilor proprii tehnologice în RET;
- tariful mediu de extragere a energiei electrice din rețele (T_L) – 18,14 lei/MWh, cu o variație între 15,26 și 19,57 lei/MWh pentru cele 8 zone de extragere; astfel, T_L a crescut cu un procent de până la 58 % pentru toate zonele de extragere; creșterea cea mai mare s-a înregistrat în zona Oltenia, dar tariful a rămas pentru această zonă cel mai mic ca valoare, ca urmare a efectului benefic asupra consumului propriu tehnologic în rețeaua electrică de transport al consumului în această zonă, apropiat de locurile de producere.

Evoluția tarifului mediu de transport în perioada 2008-2016 este prezentată în figura următoare:

Scăderea cu 6,8 % a tarifului mediu de transport, începând cu 1 iulie 2015, față de tariful aprobat pentru perioada tarifară 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015, s-a datorat atât creșterii consumului de energie electrică și a exportului, cât și aplicării de către ANRE a corecțiilor aferente încheierii semestrului I al anului 2014 și estimării realizărilor din primul an al perioadei de reglementare.

Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice

Prin Ordinele ANRE nr. 149 până la nr. 156 din 2014, au fost aprobate tarifele specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice aplicate de operatorii de distribuție concesionari în anul 2015. Determinarea acestor tarife a fost realizată în baza prevederilor

Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 72/2013, completate și modificate prin Ordinul ANRE nr. 112/2014, cu aplicarea ratei reglementate a rentabilității aprobate prin Ordinul ANRE nr. 146/2014. Au fost determinate și aplicate corecțiile de închidere a ultimelor patru luni ale anului 2013, precum și cele care au rezultat din datele estimate a fi realizate în anul 2014. De asemenea, au fost aplicate corecțiile rezultate din modificarea prevederilor metodologice, așa cum au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 112/2014.

Corecțiile totale aplicate la determinarea tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, cele de închidere a perioadei a doua de reglementare precum și cele anuale, aferente anului 2014, se prezintă în tabelul următor:

Operator	Corecții 2013 [lei]	Corecție 2014 [lei]	Total corecții [lei]
Enel Distribuție Muntenia	-56.253.937	11.114.625	-45.139.312
Enel Dobrogea Banat	-39.454.506	138.809	-39.315.697
Enel Distribuție Dobrogea	-28.868.542	2.473.694	-26.394.848
CEZ Distribuție	29.990.513	-1.670.701	28.319.812
E.ON Distribuție România	-66.994.226	-15.209.477	-82.203.703
Electrica Distribuție Muntenia Nord	-88.333.527	-14.731.852	-103.065.378
Electrica Distribuție Transilvania Nord	-36.730.470	-11.693.703	-48.424.174
Electrica Distribuție Transilvania Sud	-18.303.244	-15.342.309	-33.645.553

Astfel, tarifele specifice medii pe țară, pe niveluri de tensiune, pentru operatorii de distribuție a energiei electrice concesionari în anul 2015 sunt:

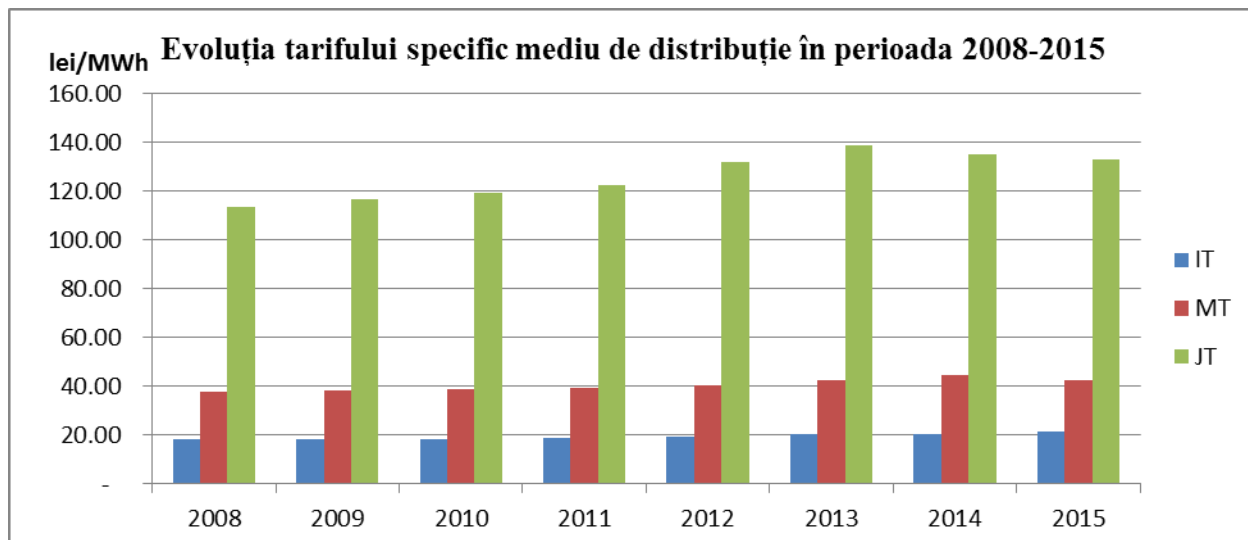
- tariful specific mediu pentru nivelul de înaltă tensiune – 21,71 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru nivelul de medie tensiune – 42,60 lei/MWh,
- tariful specific mediu pentru nivelul de joasă tensiune – 132,85 lei/MWh.

Se constată că tarifele medii au rămas cvasiconstante (variație de + 0,7 % la înaltă tensiune, - 0,1 % la medie tensiune, - 1,4 % la joasă tensiune).

Tariful mediu pe țară, de 122,86 lei/MWh, a înregistrat o scădere de cca 0,4 % față de tariful mediu pe țară din anul 2013, de 123,38 lei/MWh.

Trebuie remarcat faptul că impozitul pe monopolul natural din sectorul energiei electrice, precum și impozitul pe construcții speciale aplicat în anii 2013 și 2014 au avut un impact important asupra tarifelor de distribuție (ca și asupra tarifului de transport al energiei electrice). Astfel, la nivelul țării, quantumul acestor impozite a fost în 2013 de cca. 28.000.000 lei, ceea ce în tariful mediu de distribuție reprezintă cca. 0,6 %, iar în anul 2014 de cca. 186.000.000 lei, ceea ce în tariful mediu de distribuție reprezintă cca. 4 %.

În figura următoare se prezintă evoluția tarifelor medii specifice de distribuție a energiei electrice în perioada 2008-2015:

Prețuri reglementate pentru energia electrică reactivă

Prețurile pentru energia electrică reactivă livrată clienților finali racordați la rețelele electrice au fost aprobate pentru anul 2014 prin ordinele de aprobare a tarifelor pentru serviciul de transport și distribuție a energiei electrice, pentru fiecare operator de rețea (Ordinul ANRE nr. 96/2013 pentru operatorul de transport și de sistem, respectiv Ordinele ANRE nr. 98 până la nr. 105 din 2013 pentru operatorii de distribuție concesionari).

Prin Ordinul ANRE nr. 33/2014, a fost aprobată *Metodologia privind stabilirea obligațiilor de plată a energiei electrice reactive și a prețului reglementat pentru energia electrică reactivă*, care a intrat în vigoare la data de 1 ianuarie 2015.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, prețul reglementat al energiei electrice reactive se stabilește, prin convenție, la nivelul de 30 % din prețul reglementat de achiziție a energiei electrice active pentru acoperirea pierderilor proprii tehnologice ale rețelelor electrice deținute de operatorul de transport și de sistem, respectiv de operatorii de distribuție concesionari.

Prețul reglementat pentru energia reactivă se stabilește de ANRE pentru fiecare operator de rețea în parte (cu excepția operatorilor de distribuție alții decât concesionarii), este unic pentru rețeaua deținută de către acesta, este același pentru energia reactivă inductivă și energia reactivă capacitivă și nu depinde de nivelul de tensiune al locului de producere/consum. Operatorii de distribuție, alții decât operatorii concesionari, aplică utilizatorilor rețelor pe care le dețin, ca penalizare pentru energia reactivă, prețul reglementat aprobat de ANRE pentru operatorul de distribuție concesionar din zona de concesiune în care se află rețeaua operatorului respectiv. În cadrul acestei categorii intră și producătorii titulari ai licenței pentru exploatarea comercială a capacităților de producere a energiei electrice care au dreptul complementar de a desfășura activitatea de distribuție a energiei electrice pentru alimentarea clienților finali racordați direct la instalațiile electrice aferente unităților lor de producere.

Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă în anul 2015 pentru operatorul de transport și de sistem sunt cele aprobate prin Ordinul ANRE nr. 96/2013 pentru perioada 1

ianuarie 2015 – 30 iunie 2015, respectiv prin Ordinul ANRE nr. 93/2015 pentru perioada 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016.

Prețurile reglementate pentru energia electrică reactivă în anul 2015 pentru operatorii rețelelor electrice de distribuție sunt cele aprobate prin Ordinele ANRE nr. 149 până la nr. 156 din 2014.

Tarifele reglementate pentru serviciul de sistem și prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem

Tarifele pentru serviciul de sistem practicate în cursul anului 2015 de C.N. Transelectrica S.A., în calitate de operator de sistem, au fost determinate pe baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 87/2013 și au fost aprobate prin Ordinul ANRE nr. 51/2014 pentru perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2015 și prin Ordinul ANRE nr. 93/2015 pentru perioada 1 iulie 2015-30 iunie 2016.

În perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2015 au fost în vigoare următoarele tarife:

- tariful pentru serviciul de sistem – 13,96 lei/MWh, având cele două componente: tariful pentru serviciile tehnologice de sistem - 12,54 lei/MWh și tariful pentru serviciile funcționale de sistem - 1,42 lei/MWh.

Începând cu 1 iulie 2015 au fost aprobate următoarele tarife:

- tariful pentru serviciul de sistem – 13,75 lei/MWh, având cele două componente: tariful pentru serviciile tehnologice de sistem - 12,58 lei/MWh și tariful pentru serviciile funcționale de sistem - 1,17 lei/MWh.

Tariful pentru serviciile funcționale de sistem a fost aprobat pentru perioada 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015 la nivelul de 1,42 lei/MWh, în scădere cu 0,32 lei /MWh față de tariful aplicat în semestrul I al anului 2014, **iar pentru perioada 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016 la nivelul de 1,17 lei/MWh, de asemenea în scădere cu 0,25 lei/MWh față de cel aprobat pentru perioada anterioară.**

Scăderea valorii tarifului pentru serviciile funcționale de sistem de la o perioadă la alta s-a datorat în principal reducerii costurilor cu amortizarea și rentabilitatea capitalului față de prognoza realizată la proiectarea tarifului în vigoare în perioada anterioară, ca urmare a nerealizării investițiilor prognozate/estimate pentru serviciul de sistem.

Referitor la tariful pentru serviciile tehnologice de sistem, acesta a înregistrat o reducere cu 0,74 lei/MWh pentru perioada 1 iulie 2014 – 30 iunie 2015 față de tariful aprobat pentru semestrul I 2014. Reducerea tarifului pentru serviciile tehnologice de sistem s-a datorat transferării în condițiile precizate de *Metodologie* a câștigului de eficiență estimat a fi înregistrat de C.N. Transelectrica S.A. printr-o gestionare eficientă a serviciilor tehnologice de sistem în cadrul perioadei 1 ianuarie – 30 iunie 2014, către clienții serviciului de sistem.

Pentru perioada tarifară 1 iulie 2015 – 30 iunie 2016, tariful pentru serviciile tehnologice de sistem a înregistrat o creștere nesemnificativă față de valoarea aprobată aferentă perioadei tarifare anterioare, aceasta fiind doar de 0,04 lei/MWh. Menținerea tarifului pentru serviciile tehnologice de sistem la o valoare foarte apropiată față de valoarea anterioară s-a datorat pe de-o parte acceptării de către ANRE a solicitării OTS de creștere a rezervelor de sistem în vederea asigurării siguranței în funcționare a sistemului energetic (mai mari cu 4% pentru BRS, cu 2% pentru RTR

și mai mici pentru RTL cu 7%, față de perioada anterioară), iar pe de altă parte creșterii prognozei de consum.

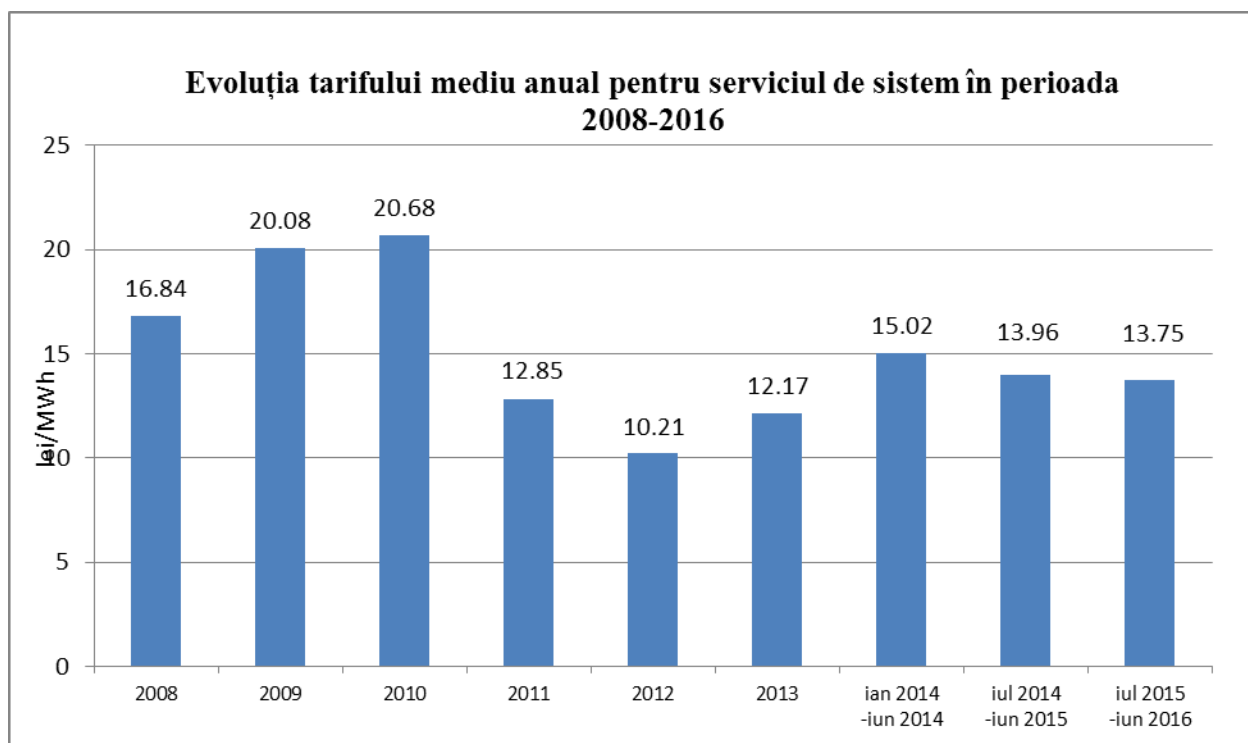
În conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru serviciul de sistem*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 87/2013, serviciile tehnologice de sistem se achiziționează în regim concurențial, cu excepția celor furnizate în conformitate cu prevederile stabilite prin acte normative specifice, precum și de către producătorii selecționați de OTS astfel încât să fie evitată exercitarea poziției dominante pe piața concurențială de energie electrică.

Astfel, la stabilirea tarifului pentru serviciile tehnologice de sistem s-au pus în aplicare prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 138/03.04.2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică și ale Hotărârii Guvernului nr. 941/2014 pentru modificarea art. 4 din Hotărârea Guvernului nr. 138/03.04.2013 privind adoptarea unor măsuri pentru siguranța alimentării cu energie electrică*, prin care au fost stabilite obligații privind furnizarea de servicii tehnologice de sistem de S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A., la o valoare a puterii electrice de cel puțin 400 MW (HG nr. 138/2013), respectiv 500 MW (HG nr. 941/2014) și de S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A. (HG 138/2013), la o valoare a puterii electrice de cel puțin 600 MW (până la 1 iulie 2015), în condițiile reglementărilor emise de ANRE.

Trebuie menționat că prin *Hotărârea Guvernului nr. 1178/2014 privind adoptarea unor măsuri de siguranță și securitate în funcționare a Sistemului Energetic Național pentru perioada 1 ianuarie – 28 februarie 2015* s-a stabilit ca OTS să achiziționeze cantități de rezerve de putere suplimentar față de cantitățile stabilite în conformitate cu prevederile reglementărilor în vigoare (Procedura operațională *Dimensionarea rezervelor de putere activă în SEN* - cod TEL 07.IV OP-DN/106) și prevăzute în *Programul de iarnă în domeniul energetic pentru asigurarea funcționării în condiții de siguranță și stabilitate a SEN în perioada 1 octombrie 2014-31 martie 2015*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 815/2014*. Astfel, s-a prevăzut suplimentarea serviciilor tehnologice de sistem furnizate cu grupuri funcționând cu combustibil alternativ păcura în perioada 1 ianuarie-28 februarie 2015, astfel încât să fie asigurată siguranța în funcționare a SEN în condiții de temperaturi scăzute, presiuni scăzute în rețeaua de transport a gazelor naturale inclusiv ca urmare a reducerii importului de gaze naturale, de reducere a producției din surse regenerabile ca efect al condițiilor meteorologice deosebite, precum și de creștere a exportului. În același timp, Comisia Europeană a solicitat ca fiecare țară să fie pregătită să reacționeze la o întrerupere a aprovizionării cu gaze naturale de import, pe fondul situației politice din estul Europei și să realizeze teste de stres pentru securitate energetică, în vederea întăririi securității energetice a Europei în perspectiva iernii curente.

Prin această hotărâre de guvern s-a stabilit ca rezervele suplimentare pentru reglajul secundar și terțiar rapid să fie achiziționate în regim concurențial, iar rezerva terțiară lentă, furnizată de grupuri cu funcționare cu combustibil alternativ păcura să fie achiziționată în regim reglementat, la prețuri stabilite de ANRE în conformitate cu prevederile metodologice.

Având în vedere modificările componentelor tarifului pentru serviciul de sistem menționate, în figura următoare se prezintă evoluția tarifului mediu anual pentru serviciul de sistem în perioada 2008-2016:

Achiziția serviciilor tehnologice de sistem furnizate în regim reglementat, cu precizarea volumelor și a prețurilor reglementate, a fost aprobată astfel:

- prin Decizia ANRE nr. 2671/10.12.2014 - pentru S.C. Hidroelectrică S.A., Decizia ANRE nr.1912/27.08.2014 modificată cu Decizia ANRE nr. 2619/03.12.2014 – pentru S. C. Complexul Energetic Hunedoara S.A. și Decizia ANRE nr. 2670/10.12.2014 – pentru S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A., valabile în perioada 1 ianuarie – 30 iunie 2015,
- prin Decizia ANRE nr. 1377/25.06.2015, modificată cu Decizia nr. 1423/01.07.2015 — pentru S.C. Hidroelectrică S.A., Decizia ANRE nr. 859/08.04.2015 - pentru S.C. Complexul Energetic Hunedoara S.A. și Decizia ANRE nr. 1376/26.06.2014 - pentru S. C. Complexul Energetic Oltenia S.A., valabile în perioada 1 iulie – 31 decembrie 2015.

Pentru perioada 10 ianuarie – 28 februarie 2015, ANRE a aprobat achiziția suplimentară de către operatorul de transport și de sistem, în regim reglementat, de servicii tehnologice de sistem – rezervă terțiată lentă, de la unități de producere a energiei electrice care pot funcționa pe combustibil alternativ păcura, după cum urmează:

- Decizia ANRE nr. 8/07.01.2015 pentru S.C. Dalkia Termo Prahova S.R.L. - grupul TA6 de la CET Brazi;
- Decizia ANRE nr. 9/07.01.2015 pentru S.C. Complexul Energetic Oltenia S.A. - grupurile TA 1 și TA 2 de la CTE Brăila;
- Decizia ANRE nr. 10/07.01.2015 pentru S.C. Electrocentrale București S.A. - grupurile TA 5 din CET București Sud și TA 2 din CET București Vest;
- Decizia ANRE nr. 11/07.01.2015 pentru S.C. Electrocentrale Galați S.A. - grupurile TA 3, TA 5 și TA 6 din CET Galați.

Prețurile reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem au fost determinate pe baza propunerii transmise de producătorii de energie electrică furnizori ai acestor servicii cu respectarea principiilor metodologice precizate în cadrul *Metodologiei*, pe baza:

- costurilor fixe unitare înregistrate în procesul de producție de furnizorul de serviciu,

-
- costurilor fixe unitare specifice furnizării fiecărui tip de serviciu, aferente echipamentelor dedicate asigurării fiecărui tip de serviciu.

Tariful practicat de operatorul de piață

Tariful practicat în anul 2015 de Societatea Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. în calitate de operator al pieței de energie electrică a fost aprobat prin Ordinele ANRE nr. 140/2014 și nr. 94/2015.

Tariful este perceput de Operatorul Pieței de Energie Electrică și de Gaze Naturale OPCOM S.A. pentru serviciile prestate participanților la piețele centralizate de energie electrică și de certificate verzi în baza convențiilor de participare încheiate de operator cu aceștia. Tariful aprobat pentru operatorul pieței de energie electrică în anul 2015 a fost determinat în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică*, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 67/2013, cu modificările și completările ulterioare.

Metodologia este de tip “cost+”, tariful fiind determinat pe baza costurilor justificate cu administrarea piețelor de energie electrică la care se adaugă o cotă de profit reglementat de maxim 5 %.

Tariful practicat în anul 2015 este alcătuit, conform prevederilor metodologiei, din următoarele componente:

- componenta de înscriere la piețele centralizate T_{inscr} (lei/participant la înscriere), aplicată o singură dată, la înscrierea unui participant la una sau mai multe piețe centralizate;
- componenta de administrare a piețelor centralizate T_{admin} pentru participanți, cu excepția producătorilor cu $P_i \leq 1$ MW (lei/participant/an/piață), aplicată anual fiecărui participant la piețele centralizate, pentru fiecare piață la care este înscris;
- componenta de administrare a piețelor centralizate T_{admin} pentru producători cu $100 \text{ kW} < P_i \leq 1$ MW (lei/participant/an/piață), aplicată anual fiecărui participant la piețele centralizate, pentru fiecare piață la care este înscris;
- componenta de administrare a piețelor centralizate T_{admin} pentru producători cu $P_i \leq 100$ kW (lei/participant/an/piață), aplicată anual fiecărui participant la piețele centralizate, pentru fiecare piață la care este înscris;
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul este contraparte $T_{\text{tranz contraparte}}$ (lei/unitate tranzacționată), aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile de vânzare/cumpărare realizate;
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piețele centralizate în care operatorul nu este contraparte, cu excepția pieței centralizate cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică (PC- OTC), $T_{\text{tranz bilateral}}$ (lei/unitate tranzacționată), aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile de vânzare/cumpărare realizate;
- componenta de realizare a tranzacțiilor pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică, $T_{\text{tranz bilateral PC-OTC}}$ (lei/unitate tranzacționată), aplicată fiecărui participant pentru tranzacțiile desfășurate pe această piață.

Drept urmare, prin Ordinul ANRE nr. 140/2014 a fost aprobat tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică începând cu 1 ianuarie 2015, având următoarele componente:

- T_{inscr} cu valoarea de 440 lei/participant la înscriere;

-
- **T_{admin}** cu valoarea de 10.100 lei/participant/an/piață pentru participanți cu excepția producătorilor cu $P_i \leq 1$ MW, cu valoarea de 1.000 lei/participant/an/piață pentru producătorii cu $100 \text{ kW} < P_i \leq 1 \text{ MW}$, respectiv cu valoarea de 200 lei/participant/an/piață pentru producătorii cu $P_i < 100 \text{ kW}$;
 - **T_{tranz contraparte}** cu valoarea de 0,20 lei/unitate tranzacționată ;
 - **T_{tranz bilateral}** cu valoarea de 0,05 lei/unitate tranzacționată, pentru tranzacții pe piețele centralizate în care operatorul nu este contraparte, cu excepția pieței centralizate cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică (PC- OTC);
 - **T_{tranz bilateral PC-OTC}** cu valoarea de 0,15 lei/unitate tranzacționată, pentru tranzacții pe piața centralizată cu negociere dublă continuă a contractelor de energie electrică (PC- OTC).

Ca urmare a analizei efectuate asupra veniturilor operatorului pe baza monitorizării impuse de *Metodologie* și evidențierii depășirii profitului reglementat, ANRE a procedat la revizuirea valorii componentelor tarifului reglementat începând cu data de 1 iulie 2015. Astfel, prin Ordinul ANRE nr. 94/2015 au fost modificate valorile anumitor componente ale tarifului reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică după cum urmează:

- **T_{tranz contraparte}** de la 0,20 lei/unitate tranzacționată la 0,12 lei/unitate tranzacționată ;
- **T_{tranz bilateral}** de la 0,05 lei/unitate tranzacționată la 0,03 lei/unitate tranzacționată;
- **T_{tranz bilateral PC-OTC}** de la 0,15 lei/unitate tranzacționată la 0,08 lei/unitate tranzacționată.

Față de tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie electrică în anul 2014, se constată că în anul 2015 valoarea componentelor de înscriere și de administrare s-au păstrat la aceeași valoare și structură. Valorile componentelor de tranzacționare au avut o variație în sensul scăderii cu până la 40%, datorată erorilor de prognozare a volumelor, ca urmare a caracterului imprevizibil al comportamentului participanților la piețele administrate de operator și imposibilității de prognozare cât mai apropiată de realitate a unităților tranzacționate de aceștia.

Modificarea începând cu 1 iulie 2015 a valorii componentelor tarifului reglementat a fost necesară pentru păstrarea cuantumului profitului operatorului pieței de energie electrică în marjele stabilite prin metodologie.

Tarifele de racordare la rețelele electrice de interes public

Prin Ordinul ANRE nr. 11/2014 a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public* care reglementează modul de stabilire a tarifelor pe care utilizatorii le achită operatorilor de rețea pentru racordarea la rețelele electrice de interes public. Această reglementare a înlocuit *Metodologia de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de distribuție de medie și joasă tensiune*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 29/2003, cu modificările ulterioare.

În conformitate cu prevederile *Metodologiei*, tarifele de racordare sunt compuse din componente după cum urmează:

1. În situația racordării unui **loc de consum** la rețeaua electrică, tariful T de racordare însumează două componente T_R și T_U , respectiv

$$T = T_R + T_U, \text{ unde:}$$

T_R - componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare;

T_U - componenta corespunzătoare verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații.

Componenta T_R a tarifului de racordare se determină în funcție de tipul și caracteristicile instalației de racordare dimensionate corespunzător puterii aprobate, pe baza unor indici specifici reprezentând costuri medii unitare sau, în situația unei instalații de racordare ce conține alte tipuri de instalații, precum și în situația racordării locului de consum la o rețea electrică cu tensiunea de 110 kV sau mai mare, componenta T_R se stabilește pe bază de deviz general.

Componenta T_U a tarifului de racordare se calculează pe bază de tarife specifice sau, în situația racordării locului de consum la o rețea electrică cu tensiunea de 110 kV sau mai mare, pe bază de deviz general.

2. În situația racordării unui **loc de producere** sau a unui loc de consum și de producere, tariful de racordare însumează trei componente T_I , T_R și T_U , respectiv

$T = T_I + T_R + T_U$, unde:

T_I – reprezintă cota de participare la finanțarea lucrărilor de întărire a rețelei electrice, necesare pentru evacuarea puterii aprobate utilizatorilor;

T_R - reprezintă componenta corespunzătoare realizării instalației de racordare;

T_U - reprezintă componenta corespunzătoare:

- verificării dosarului instalației de utilizare și punerii sub tensiune a acestei instalații;
- verificării și certificării conformității tehnice a centralei electrice cu cerințele normelor tehnice în vigoare.

Din studiile de soluție și avizele tehnice de racordare emise de operatorii de rețea rezultă că pentru racordarea unui loc de producere/loc de consum și de producere pot fi necesare două categorii de lucrări de întărire:

- a. lucrările de întărire determinate exclusiv de racordarea locului de producere în cauză;
- b. lucrările de întărire pentru crearea condițiilor tehnice în vederea racordării mai multor locuri de producere/de consum și de producere; realizarea acestora este determinată de rezultatele calculelor pentru regimurile de funcționare pe care operatorul de rețea le face ca urmare a înregistrării cererilor de punere sub tensiune a instalațiilor locurilor de producere ce au determinat lucrările de întărire respective.

Astfel, **valoarea componentei T_I** a tarifului de racordare este egală cu minimumul între:

- a. valoarea, stabilită pe bază de deviz general, a lucrărilor de întărire pentru crearea condițiilor tehnice necesare în vederea evacuării în rețea a puterii aprobate pentru evacuare la locul de producere/ locul de consum și de producere în cauză;
- b. valoarea stabilită cu relația:

$(T_I)_{\text{calcul}} = S_{\text{evacuare}} \cdot i$, unde:

S_{evacuare} - puterea aprobată pentru evacuare în rețea la locul de producere sau la locul de consum și de producere respectiv [MVA];

i - tarif specific [lei/MVA].

Prin componenta T_I a tarifului de racordare utilizatorul achită valoarea lucrărilor de întărire necesare pentru racordarea locului de producere în cauză, stabilită pe bază de deviz general, dar nu mai mult decât o valoare calculată pe baza tarifelor specifice aprobate de ANRE.

Pentru locurile de producere pentru racordarea cărora, din studiul de soluție, rezultă că nu sunt necesare lucrări de întărire, componenta T_I a tarifului de racordare este egală cu zero. Astfel

rezultă un semnal locațional pentru producători. Rezultatul urmărit constă în amplasarea noilor locuri de producere în zone în care rețeaua electrică nu este congestionată.

Componenta T_R a tarifului de racordare se determină în funcție de tipul și caracteristicile instalației de racordare dimensionate corespunzător puterii aprobate, pe baza unor indici specifici reprezentând costuri medii unitare, sau, în situația unei instalații de racordare ce conține alte tipuri de instalații, precum și în situația racordării locului de consum la o rețea electrică de medie sau de înaltă tensiune, componenta T_R se stabilește pe bază de deviz general.

Componenta T_U a tarifului de racordare se calculează pe bază de tarife specifice (T_U)_{IT} în situația racordării locului de producere sau a locului de consum și de producere la rețeaua de distribuție de joasă tensiune și pe bază de deviz general în celelalte cazuri. Această componentă include și tarife specifice corespunzătoare verificării și certificării conformității tehnice a centralei electrice cu cerințele normelor tehnice în vigoare.

La sfârșitul anului 2014, ANRE a aprobat, prin Ordinul ANRE nr.141/2014, tarifele pe care utilizatorii le achită operatorilor de rețea pentru racordarea la rețelele electrice de interes public, stabilite în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 11/2014, cu modificările și completările ulterioare, și anume tarifele specifice și indicii specifici utilizați la stabilirea componentelor T_R , T_U și T_I ale tarifelor de racordare a utilizatorilor la rețelele electrice de interes public. Anterior intrării în vigoare a Ordinului ANRE nr. 141/2014, pentru calculul componentelor T_R și T_U , operatorii de rețea aplicau tarifele și indicii specifici aprobați prin Ordinul ANRE nr. 15/2004. În acest context, valorile aprobate ale componentei T_R sunt majorate față de cele aplicare anterior, în limita indicelui cumulat de creștere al prețurilor de consum aferent perioadei 2004 - 2014 (63,97%), în timp ce indicii specifici corespunzători deschiderilor suplimentare ale bransamentelor aeriene, care sunt calculați pe baza schemelor standard ce cuprind montarea unui stâlp intermediar și indicii specifici corespunzători creșterii lungimii cu 1 m, față de lungimea de 20 m a bransamentelor subterane standard, au o creștere mai mare, între 80 % și 141 %, având în vedere saltul tehnologic din acest interval de timp.

Valorile aprobate ale componentei T_U , sunt majorate față de valorile anterioare, dar această creștere se încadrează în limita indicelui cumulat de creștere al prețurilor de consum aferent perioadei 2004 – 2014 (63,97%).

Stabilirea tarifelor reglementate la clienții finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

Tarifele reglementate aferente clienților casnici, aplicabile începând cu 01.01.2015 au fost stabilite la sfârșitul anului 2014, în conformitate cu prevederile *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013. În urma calculelor de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, necesar în anul 2015, a rezultat necesitatea **majorării cu 2,25 % a tarifelor reglementate în vigoare**, aprobate prin Ordinul ANRE nr. 57 din 26 iunie 2014.

La stabilirea tarifelor reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 157 din 15 decembrie 2014 au fost luate în considerare următoarele elemente justificate de cost pentru anul 2015:

- costurile de achiziție, transport și distribuție, conform tarifelor stabilite de ANRE și cantităților/prețurilor din deciziile nr. 2718 și 2719 din 15.12.2014;
- costul activității de furnizare de 4,5 lei/client/luna, egal cu cel utilizat la determinarea tarifelor aplicate în anul 2014 (reglementate și CPC). Acest cost a fost defalcat pe cele două categorii de activități (furnizare la tarife reglementate, respectiv la tariful CPC) prin aplicarea procentului de 45% aferent gradului de dereglementare mediu pe 2015, rezultând pentru energia aferentă tarifelor reglementate un cost de furnizare de 2,475 lei/client/lună;
- profitul reglementat de 4 lei/MWh, egal cu cel utilizat la determinarea tarifelor aplicate în anul 2014;
- costul de participare la piață centralizată considerat la același nivel cu cel luat în considerare la stabilirea tarifelor aplicate în anul 2014, respectiv 0,10 lei/MWh;
- corecția reprezentând sume de recuperat în anul 2015, din activitatea desfășurată în perioadele anterioare (7,20 lei/MWh). La determinarea acestei corecții s-au luat în calcul:
 - **corecția din perioada anterioara anului 2014** – stabilită ca suma dintre extra profitul / pierderea înregistrată de către FUI în anul 2013 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate, contravaloarea certificatelor verzi facturate suplimentar în perioada 26 iulie 2012 - 31 decembrie 2012 și pierderea datorată activării clauzei de forță majoră din contractele reglementate cu S.C. Hidroelectrică S.A. în anul 2012, la valorile considerate în analiza efectuată în decembrie 2013;
 - **corecția din anul 2014** – stabilită ca diferență între veniturile și costurile considerate justificate (inclusiv profitul reglementat pentru anul 2014, stabilit conform prevederilor Ordinului ANRE nr. 82/2013), estimate pentru anul 2014 pe activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate. Aceste valori au fost calculate pe baza datelor transmise de FUI (9 luni realizat plus 3 luni estimat). La stabilirea costului justificat de furnizare pentru anul 2014 s-a considerat valoarea cea mai mică dintre costurile de furnizare realizate (estimate pentru anul 2014) și cele aprobate de ANRE (4,5 lei/client/luna);
- sumele suplimentare estimate ca necesare în anul 2015 pentru compensarea reducerii veniturilor FUI din componenta de rezervare/abonament a tarifelor reglementate (diminuată cu 10 % față de semestrul II 2014, corespunzător gradului de dereglementare din semestrul I 2015, respectiv cu încă 10%, corespunzător gradului de dereglementare din semestrul II 2015).

[lei]	ELECTRICA FURNIZARE	CEZ VÂNZARE	ENEL ENERGIE - BANAT	ENEL ENERGIE - DOBROGEA	ENEL ENERGIE MUNTENIA	EON ENERGIE	TOTAL
Total corecții anterioare	-51.392.828	39.366.869	25.819.544	26.913.329	42.734.431	20.219.685	103.661.031
Estimare corecție 2014	54.425.887	-23.321.893	-19.216.639	-25.792.133	-29.574.969	-14.032.687	-57.512.434
Estimare reducere venit 2015 (diminuare rezervare)	-19.498.309	-8.540.721	-5.614.428	-3.634.345	-8.454.945	-6.925.211	-52.667.960
Total corecții + reducere venit	-16.465.249	7.504.255	988.477	-2.513.150	4.704.517	-738.213	-6.519.364

Prețul mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, rezultat în anul 2015 din aplicarea tarifelor reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 157/2014 a fost estimat la valoarea de **404,46 lei/MWh**.

Calculule de stabilire a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate au fost reluate la sfârșitul semestrului I 2015, pentru semestrul II 2015, conform prevederilor *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/2015. Elementele justificate de cost luate în considerare pentru semestrul II 2015 au fost următoarele:

- costurile de achiziție, transport și distribuție, conform tarifelor stabilite de ANRE și cantităților/prețurilor din deciziile nr. 2718 și 2719 din 15.12.2014;
- profitul reglementat de 1,5 % din costurile justificate (conform prevederilor metodologiei aprobate prin ordinul 92/2015);
- costul activității de furnizare de 4,5 lei/client/lună (uniformizat la nivelul fiecărui FUI, pentru toate categoriile de clienți, în lei/MWh, conform prevederilor metodologiei aprobate prin ordinul 92/2015);
- costul de participare la piață centralizată de 0,05 lei/MWh;
- soldul corecțiilor de tarif reglementat din perioadele anterioare (conform prevederilor metodologiei aprobate prin ordinul 92/2015), care include:
 - soldul corecțiilor din perioada anterioară anului 2014 – suma dintre extra-profitul / pierderea brută înregistrată în anul 2013 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate, contravaloarea certificatelor verzi facturate suplimentar în perioada 26 iulie 2012 - 31 decembrie 2012 și pierderea datorată activării clauzei de forță majoră din contractele reglementate cu S.C. Hidroelectrica S.A. în anul 2012;
 - extra-profitul / pierderea brută (diferența dintre veniturile realizate și costurile justificate plus profitul reglementat) înregistrată în anul 2014 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 12 luni realizat);
 - extra profitul / pierderea brută estimată pentru semestrul I 2015 din activitatea de furnizare a energiei electrice la tarife reglementate (determinată pe baza datelor transmise de FUI – 3 luni realizat plus 3 luni estimat);
- sumele estimate ca necesare pentru compensarea reducerii în semestrul II 2015 a veniturilor din componenta de rezervare/abonament (corespunzător creșterii gradului de dereglementare în semestrul II 2015 cu încă 10%).

[lei]	ELECTRICA FURNIZARE	CEZ VÂNZARE	ENEL ENERGIE - BANAT	ENEL ENERGIE - DOBROGEA	ENEL ENERGIE MUNTENIA	EON ENERGIE	TOTAL
Sold corecții din perioada anterioară anului 2014	-51.392.828	39.366.869	25.819.544	26.913.329	42.734.431	20.219.685	103.661.031
Extra-profit /	47.425.023	-25.146.855	-20.226.836	-25.921.957	-33.346.733	-17.636.249	-74.853.607

pierdere 2014							
Estimare extra-profit / pierdere sem. I 2015	14.399.743	-4.442.653	-721.108	629.370	-614.587	1.082.139	10.332.904
Estimare reducere venit din diminuare rezervare sem. II 2015	-8.253.750	-3.700.057	-2.139.216	-1.599.237	-2.381.667	-2.545.251	-20.619.178
Total	2.178.188	6.077.304	2.732.384	21.505	6.391.444	1.120.323	18.521.148

(+) = extra-profit

(-) = pierdere

În urma calculelor efectuate, **tarifele reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 157 din 15 decembrie 2014 au fost menținute pe tot parcursul anului 2015**, nefiind îndeplinite condițiile pentru ajustarea lor la sfârșitul semestrului I 2015. În aceste condiții, prețul mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate, rezultat în semestrul II 2015 din aplicarea tarifelor reglementate aprobate prin Ordinul ANRE nr. 157/2014 a fost estimat la valoarea de **403,98 lei/MWh**.

Tarife Componentă Piață Concurențială (CPC)

Conform calendarului de eliminare a tarifelor reglementate, prevăzut de Memorandumul de Înțelegere semnat de Guvernul României cu Comisia Europeană în data de 13 martie 2012, în anul 2015 au fost parcurse etapele 8 și 9 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate fiind:

- 100 % din consumul clienților non-casnici și 40 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 8 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2015 - 30.06.2015);
- 100 % din consumul clienților non-casnici și 50 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 9 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2015 - 31.12.2015).

În baza *Metodologiei de stabilire a prețurilor și tarifelor la clienții finali care nu uzează de dreptul de eligibilitate*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 82/2013, la sfârșitul anului 2014 au fost avizate valorile tarifelor CPC pentru etapa 8 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2015 – 30.06.2015), astfel:

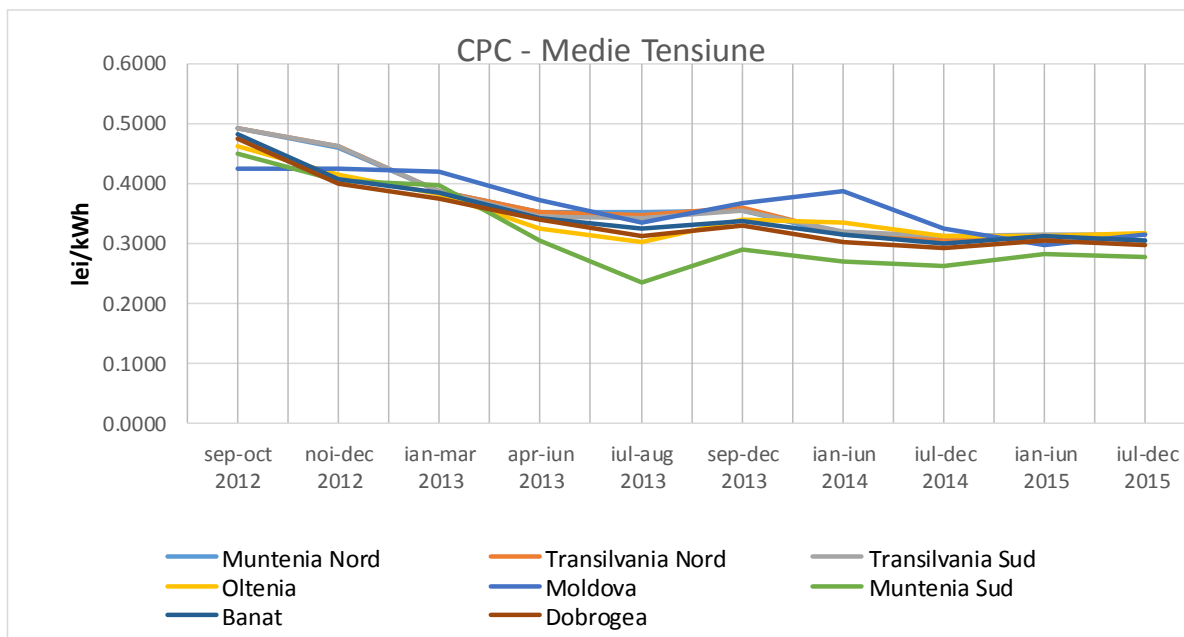
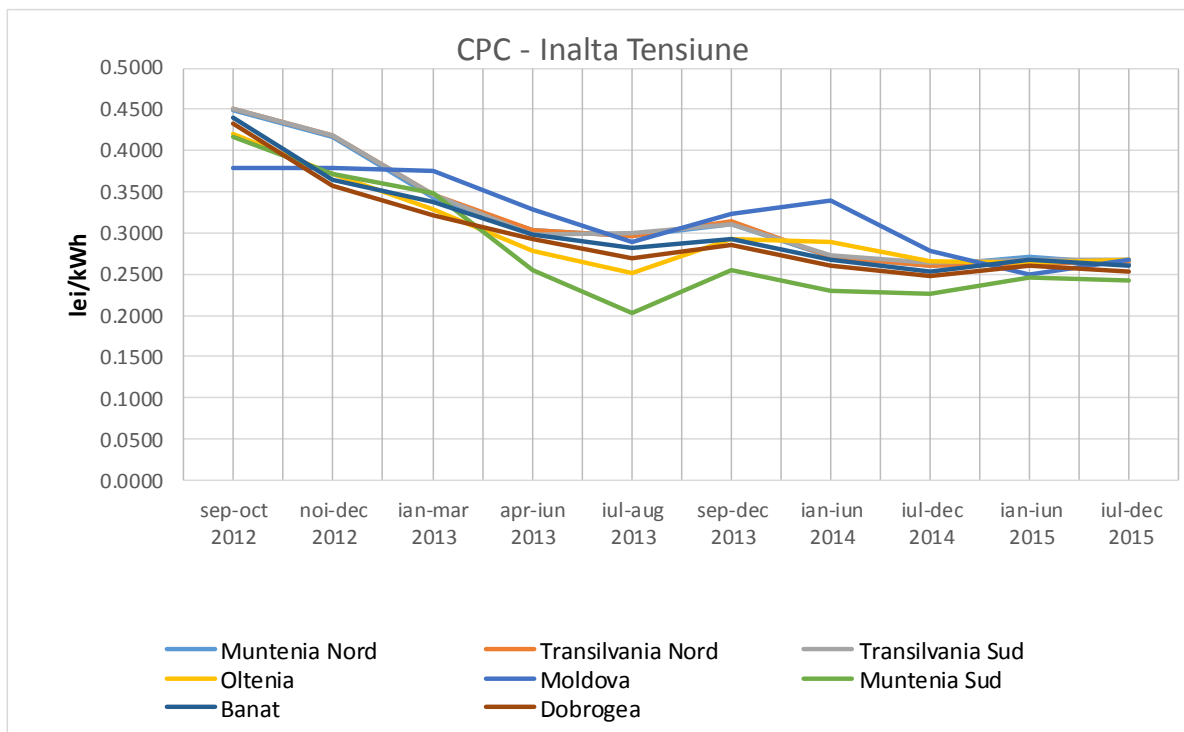
FUI	Tarife CPC ianuarie – iunie 2015 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 58/15.12.2014)			
-Muntenia Nord	0,2704	0,3132	0,4518
-Transilvania Nord	0,2615	0,3088	0,4210
-Transilvania Sud	0,2670	0,3138	0,4362
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 57/15.12.2014)	0,2634	0,3118	0,4491
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 61/15.12.2014)	0,2504	0,2961	0,4386
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 59/15.12.2014)	0,2463	0,2826	0,4177
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 60/15.12.2014)			
- zona Banat	0,2668	0,3116	0,4453
- zona Dobrogea	0,2612	0,3052	0,4505

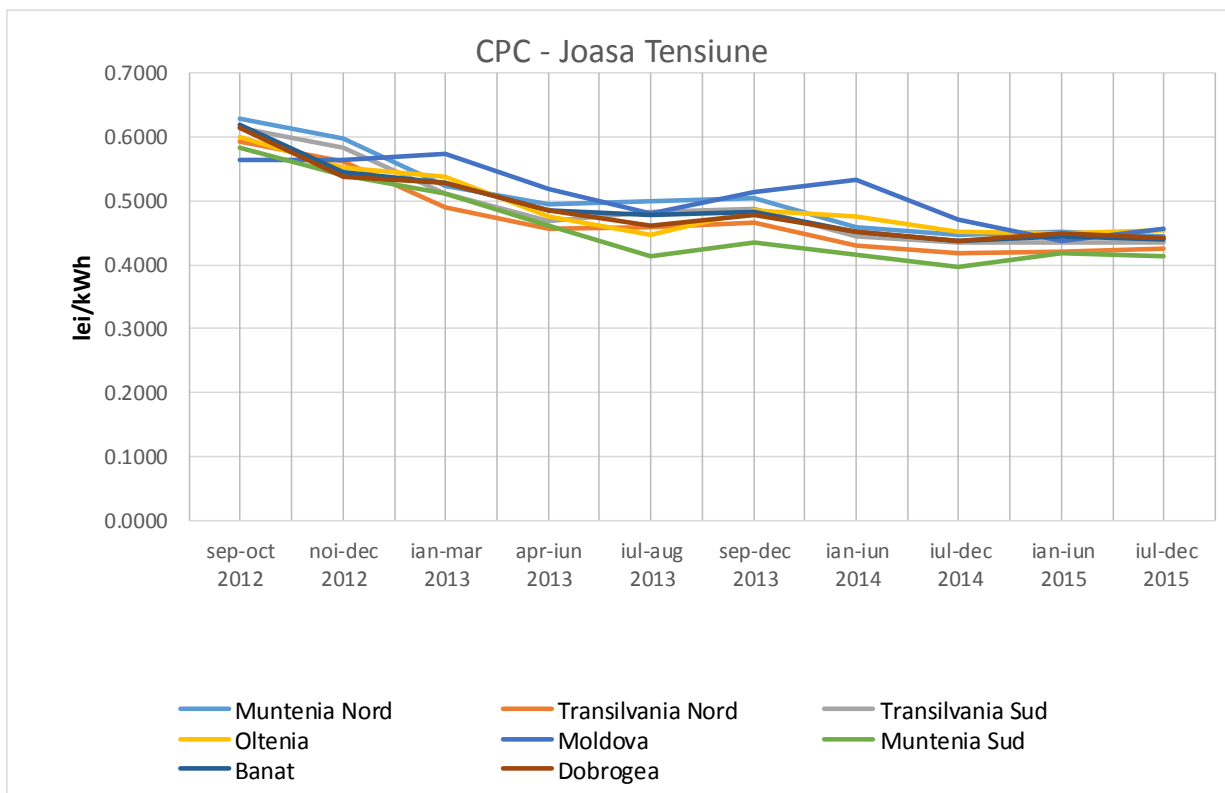
În baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/2015, la sfârșitul semestrului I 2015 au fost avizate valorile tarifelor CPC pentru etapa 9 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2015 – 31.12.2015), astfel:

FUI	Tarife CPC iulie – decembrie 2015 [lei/kWh]		
	IT (110 kV)	MT (1-110 kV exclusiv)	JT (0,1-1 kV inclusiv)
S.C. Electrica Furnizare S.A. (Aviz nr. 21/25.06.2015)			
-Muntenia Nord	0,2627	0,3055	0,4441
-Transilvania Nord	0,2661	0,3134	0,4256
-Transilvania Sud	0,2667	0,3135	0,4359
S.C. CEZ Vânzare S.A. (Aviz nr. 20/25.06.2015)	0,2681	0,3166	0,4539
S.C. E.ON Energie România S.A. (Aviz nr. 24/25.06.2015)	0,2682	0,3139	0,4564
S.C. Enel Energie Muntenia S.A. (Aviz nr. 22/25.06.2015)	0,2420	0,2783	0,4134
S.C. Enel Energie S.A. (Aviz nr. 23/25.06.2015)			
- zona Banat	0,2609	0,3057	0,4393
- zona Dobrogea	0,2525	0,2965	0,4418

Începând cu trimestrul II 2015, achiziția energiei electrice furnizate la tarife CPC s-a făcut prin intermediul Pieței Centralizate pentru Serviciul Universal (PCSU), costurile justificate de achiziție fiind stabilite pe baza prețurilor de închidere a licitațiilor organizate trimestrial pe PCSU.

Evoluția tarifelor CPC este prezentată în graficele de mai jos:

2.2. Gaze naturale

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare și a *Legii petrolului nr. 238/2004*, sistemele de prețuri și tarife pe piața reglementată a gazelor naturale se stabilesc de către ANRE.

Activitățile aferente pieței reglementate cuprind:

- transportul gazelor naturale;
- transportul gazelor prin conductele de alimentare din amonte, conform prevederilor condițiilor de valabilitate a licenței;
- înmagazinarea subterană a gazelor naturale;
- stocarea gazelor naturale în conductă;
- distribuția gazelor naturale și a biogazului/biometanului;
- furnizarea gazelor naturale la preț reglementat și în baza contractelor-cadru pentru clienții casnici, până la data de 30 iunie 2021;
- furnizarea de ultimă instanță a gazelor naturale;
- activitățile conexe desfășurate de către operatorii licențiați;
- activitățile aferente operării terminalului de gaze naturale lichefiate (GNL).

Activitatea de transport

Modificări legislative

Principalele modificări legislative au fost prevăzute prin:

- Ordinul ANRE nr. 131/2015 privind stabilirea calendarului de desfășurare a procesului de rezervare de capacitate de transport în punctele de intrare/ieșire în/din Sistemul național de transport al gazelor naturale pentru anul gazier 2015-2016;
- Ordinul ANRE nr. 136/2015 privind aprobarea venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport;
- Ordinul ANRE nr. 147/2015 pentru prorogarea termenului de intrare în vigoare a prevederilor art. 104 din Codul rețelei pentru Sistemul național de transport al gazelor naturale, aprobat prin Ordinul ANRE nr. 16/2013;
- DECIZIA nr. 2080/2015 pentru aprobarea modalității de alocare transfrontalieră a costurilor aferente proiectelor de interes comun inițiate de Societatea Națională de Transport Gaze Naturale Transgaz S.A. din România și Földgázszállító Zártkörűen Működő Részvénytársaság (FGSZ) din Ungaria.

Sistemul tarifar pentru activitatea de transport cuprinde un set de tarife de tipul „revenue-cap” prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente unui an al perioadei de reglementare.

Tariful pentru serviciile de transport prin Sistemul național de transport (SNT), pentru prima și a doua perioadă de reglementare a fost unic, având o structură binomială.

Prin Ordinul ANRE nr. 32/2014 a fost aprobată *Metodologia de stabilire a venitului reglementat, a venitului total și a tarifelor reglementate pentru activitatea de transport al gazelor naturale*, prin care s-a introdus **sistemul de tarificare de tipul „intrare-ieșire”**.

Începând cu data de 1 octombrie 2015, prin Ordinul ANRE nr. 136/2015, au fost aprobate venitul reglementat, venitul total și tarifele de transport pentru activitatea de transport al gazelor naturale prin SNT, cu valabilitate până la data de 30 septembrie 2016.

Evoluții ale tarifului de transport gaze naturale

Începând cu data de 1 august 2014 au fost introduse tarife de transport pe tipuri de servicii, pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire diferențiate pe termen lung (cu durata de un an) și pe termen scurt (zi, lună, trimestru).

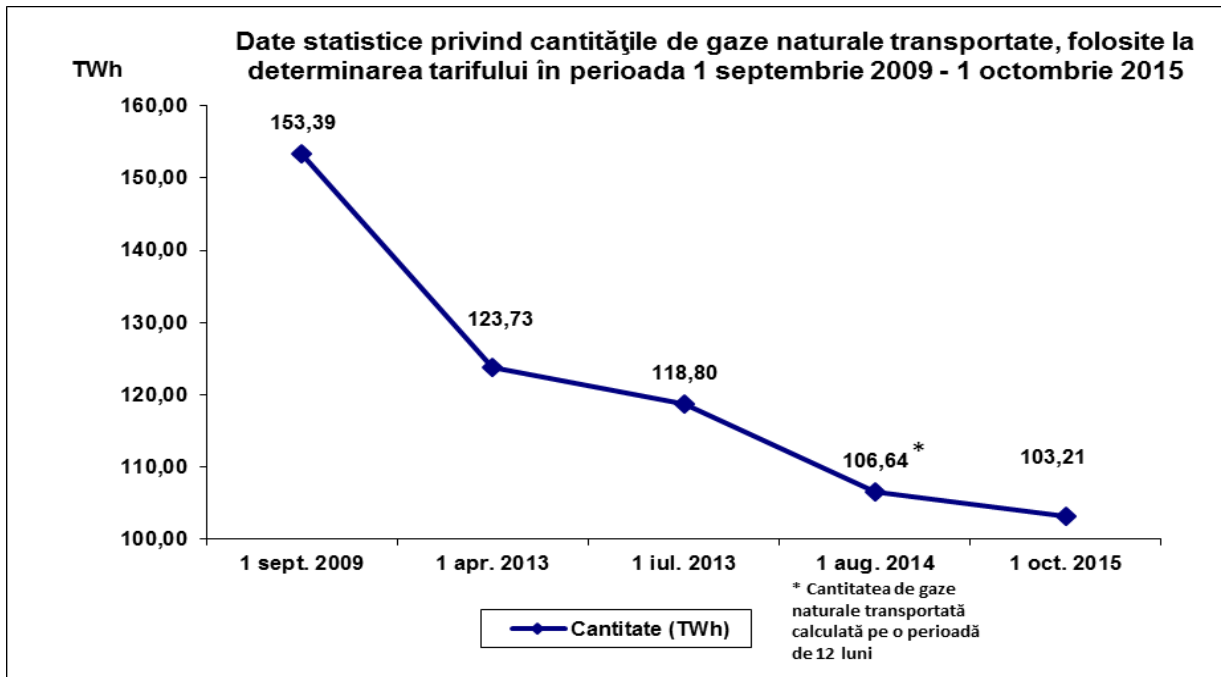
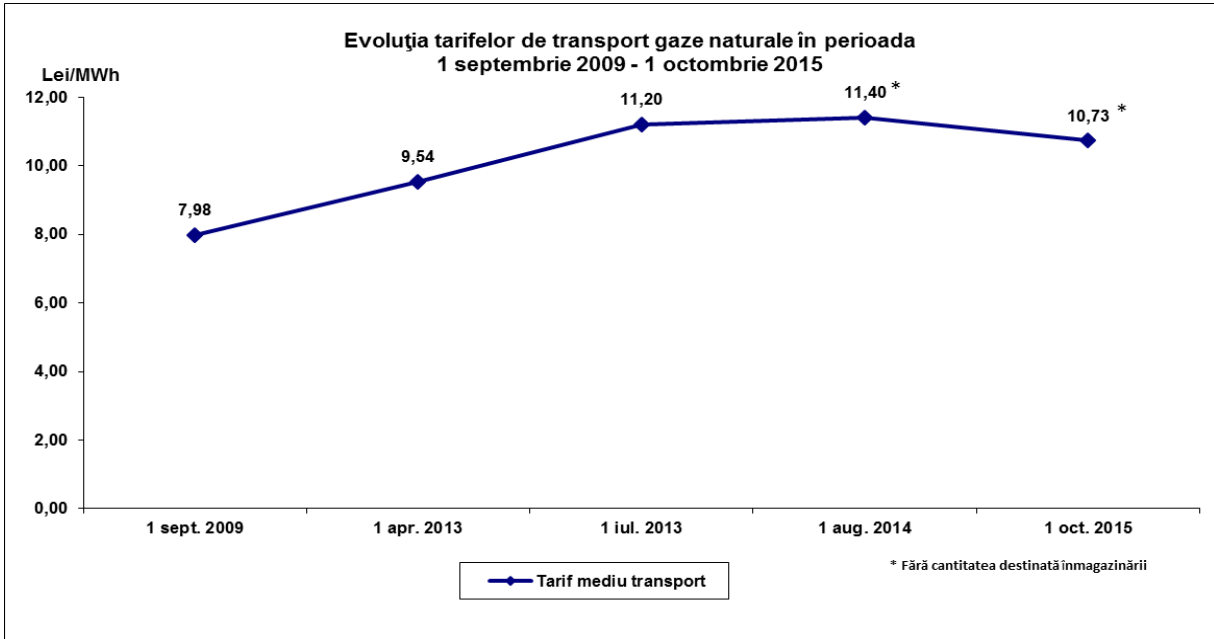
Tarifele în vigoare, practicate la data întocmirii prezentului raport de către SNTGN TRANSGAZ S.A., operatorul licențiat în sectorul gazelor naturale pentru activitatea de transport al gazelor naturale, sunt următoarele:

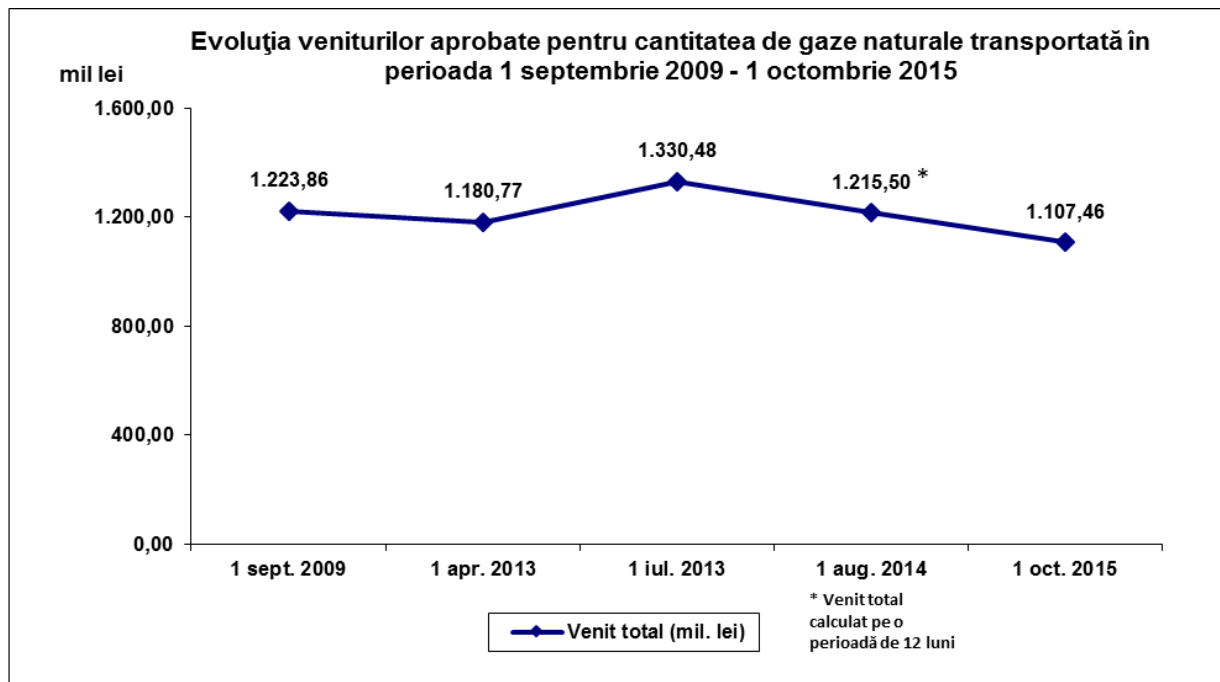
- a) tarif de rezervare de capacitate pe punct/grup de puncte de intrare/ieșire pentru servicii ferme/întreruptibile de transport al gazelor naturale prin Sistemul național de transport

Punct / grup de puncte de intrare / ieșire în / din SNT		Tipuri de servicii de transport al gazelor naturale							
		Termen lung	Termen scurt						
			Anual	Trimestrial		Lunar		Zilnic	
				vară	iarnă	vară	iarnă	vară	iarnă
Punct/Grup puncte de intrare în SNT	grupul punctelor de intrare din perimetrele de producție, din terminalele GNL și din instalațiile de producere a biogazului sau a altor gaze care îndeplinesc condițiile de calitate pentru a putea fi livrate/transportate în/prin SNT	0,93	1,62	3,61	2,40	5,36	3,60	8,03	
	grupul punctelor de intrare din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state terțe non-UE (Medieșu Aurit și Isaccea Import)	3,62	6,30	14,00	9,30	20,77	13,97	31,15	
	punctul de intrare din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state membre ale UE (Csanadpalota)	3,00	5,22	11,61	7,71	17,22	11,58	25,84	
	grupul punctelor de intrare din depozitele de înmagazinare subterană	1,43	2,48	5,52	3,67	8,19	5,51	12,28	
Punct/Grup puncte de ieșire din SNT	grupul punctelor de ieșire către sistemele de distribuție, rețelele de conducte din amonte și clienții finali racordați direct la sistemul de transport	1,86	3,24	7,22	4,79	10,70	7,20	16,05	
	grupul punctelor de ieșire către depozitele de înmagazinare subterană	1,50	2,60	5,79	3,85	8,59	5,78	12,89	
	punctul de ieșire din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state membre ale UE (Csanadpalota)	6,70	11,66	25,93	17,22	38,46	25,86	57,69	
	punctul de ieșire din interconectarea cu alte sisteme de transport al gazelor naturale din state terțe non-UE (Ungheni)	0,81	1,41	3,13	2,08	4,64	3,12	6,96	

- b) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată către sistemele de distribuție: 3,63 lei/MWh transportat;
- c) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată numai prin Sistemul național de transport: 4,38 lei/MWh transportat;
- d) tarif volumetric pentru cantitatea de gaze naturale transportată: 3,53 lei/MWh transportat.

Tarifele prevăzute la lit. b) și c) conțin și valoarea impozitului pe monopol prevăzut de *Ordonanța Guvernului nr. 5/2013*, iar tariful prevăzut la lit. d) nu conține și această valoare.

Activitatea de distribuție

Modificări legislative

Sistemul tarifar pentru **activitatea de distribuție** cuprinde tarife diferențiate pe operatori licențiați de distribuție și pe categorii de clienți.

Prin Ordinul ANRE nr. 42/2013 a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale, începând cu a treia perioadă de reglementare și de modificare a Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 22/25.05.2012*, care s-a aplicat începând cu 1 aprilie 2014 pentru determinarea tarifelor reglementate în perioada a treia de reglementare (2013 - 2017), modificată și completată prin Ordinul ANRE nr. 17/2014.

Trebuie menționat că, în anul 2014, a fost elaborată o metodă unitară de calcul al consumului tehnologic de gaze naturale în sistemele de distribuție prin Ordinul ANRE nr. 18/2014 pentru aprobarea *Metodologiei de calcul al consumului tehnologic din sistemele de distribuție a gazelor naturale*.

Pentru anul 2015, categoriile de clienți pentru care s-au stabilit diferențiat tarifele de distribuție și tariful de distribuție de proximitate au fost următoarele:

1. Tarife de distribuție

- B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh
- B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh
- B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh
- B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh

B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh

B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh .

2. Tarif de distribuție de proximitate

B.6.1 clienți cu un consum anual de peste 250.000 MWh.

Pentru activitatea de distribuție se stabilește un venit reglementat unitar care acoperă costurile unitare aferente unui an al perioadei de reglementare. Contravaloarea serviciilor de distribuție prestate unui utilizator al sistemului de distribuție se facturează lunar.

Evoluții ale tarifelor de distribuție

În conformitate cu prevederile *Metodologiei* aprobate prin Ordinul ANRE nr. 42/2013, cu modificările și completările ulterioare, ANRE trebuie să stabilească pentru fiecare operator care desfășoară activități reglementate în domeniul gazelor naturale valoarea veniturilor nerealizate din a doua perioadă de reglementare, respectiv anii 2008-2012, în condițiile în care ultima ajustare a tarifelor a avut loc la data de 1 mai 2009.

Astfel, pe parcursul anului 2014 și în cursul anului 2015 s-au analizat documentele înaintate de 39 de operatori de distribuție, documentele evidențiind informațiile pentru perioada 2009 – 2014, reprezentând în principal următoarele elemente:

- structura gazelor distribuite pe categorii de clienți;
- costurile preluate direct efectiv înregistrate, reprezentând taxe, impozite, contribuții la fonduri speciale, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- situația imobilizărilor corporale și necorporale realizate și puse în funcțiune pe parcursul celei de a doua perioade de reglementare;
- veniturile realizate din activitatea de distribuție, pe baza fișelor de cont aferente;
- cantitatea și valoarea totală a consumului tehnologic realizat.

De asemenea, în conformitate cu prevederile legale în vigoare, și anume *Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru serviciile de distribuție în sectorul gazelor naturale, începând cu a treia perioadă de reglementare și de modificare a Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 22/25.05.2012, un număr de 40 de operatori au înaintat ANRE documentele conținând datele de fundamentare și ajustare a veniturilor reglementate, precum și propunerile de prețuri și tarife reglementate pentru anii 2013-2015.

În urma analizei, pentru o parte din operatorii de distribuție, au fost incluse în noile tarife de distribuție și veniturile nerealizate aferente perioadei anterioare de reglementare.

Astfel, printre altele, începând cu data de 1 aprilie 2015 a intrat în vigoare Ordinul ANRE nr. 19/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L.

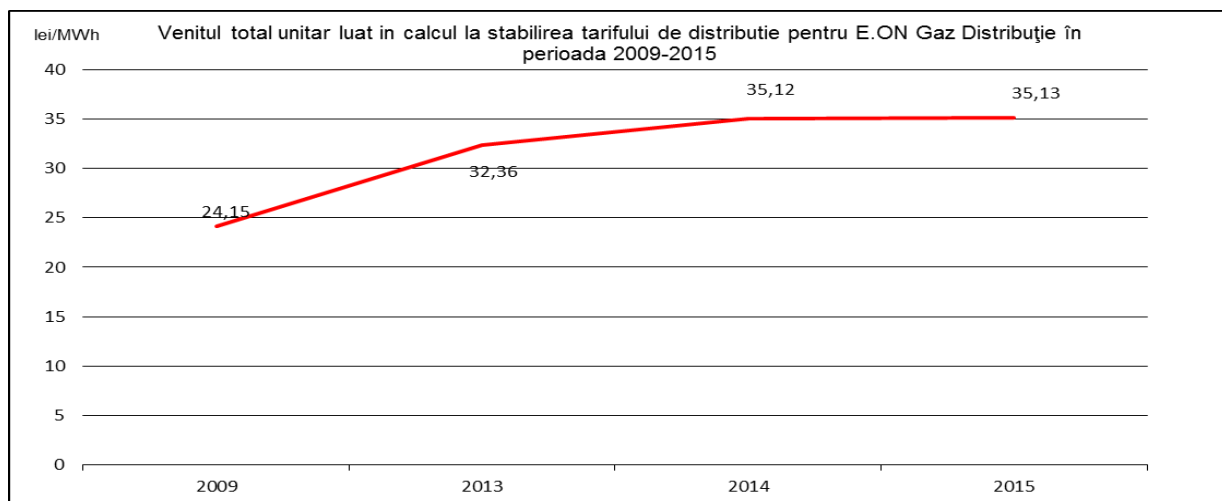
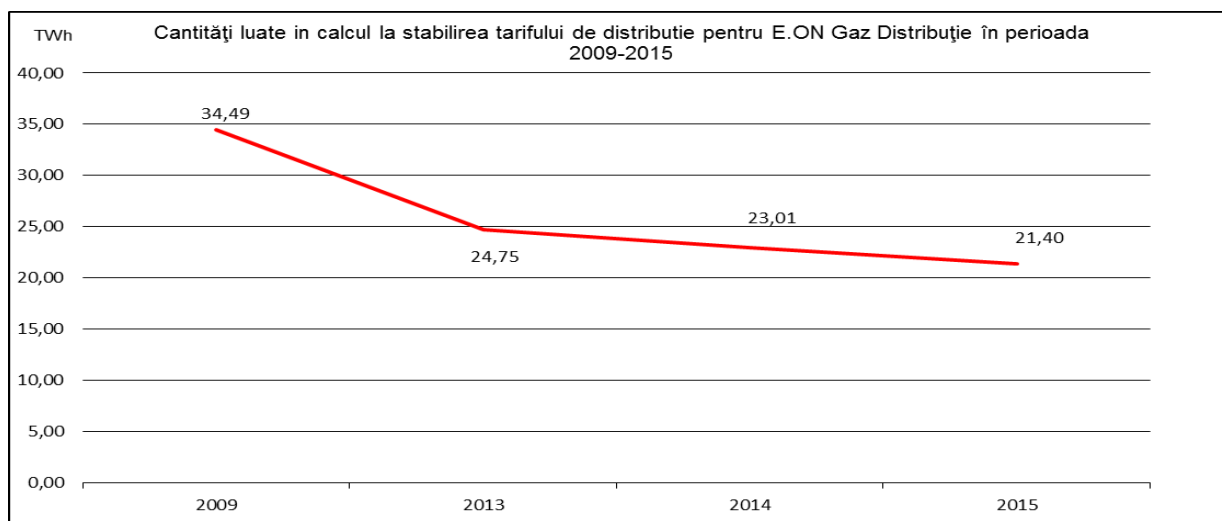
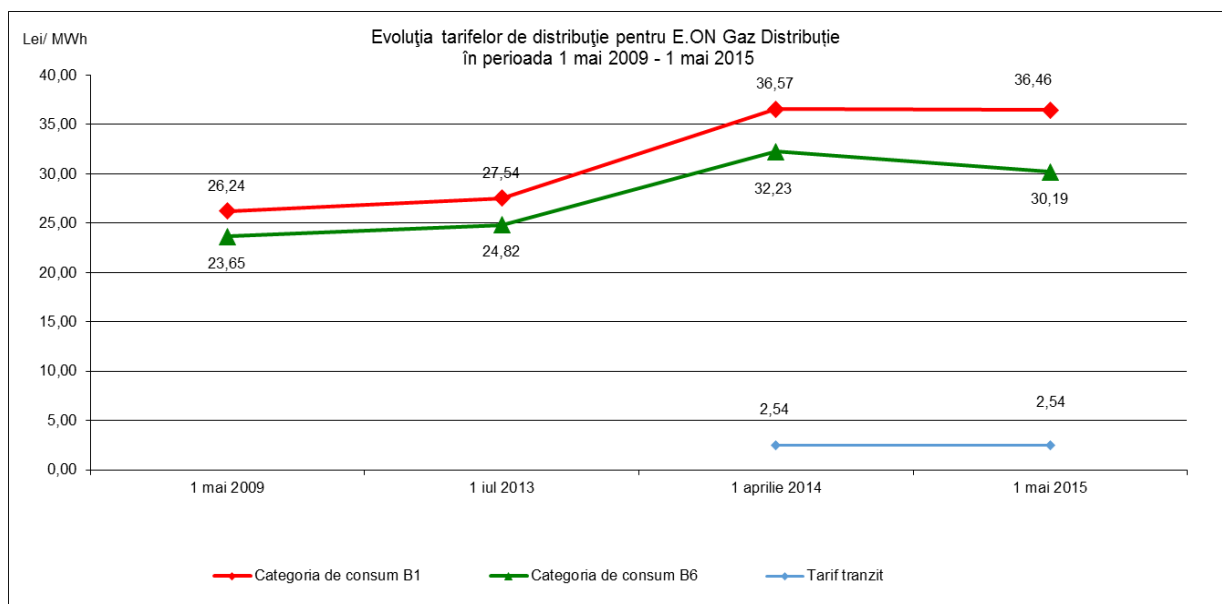
Categoria de clienți	<i>Lei/ MWh</i>
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	29,71
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	29,64
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	27,37
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	26,12
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	24,35
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	19,98
2. Tarif de distribuție de proximitate	
B.6.1. Cu un consum anual peste 250.000 MWh	13,00

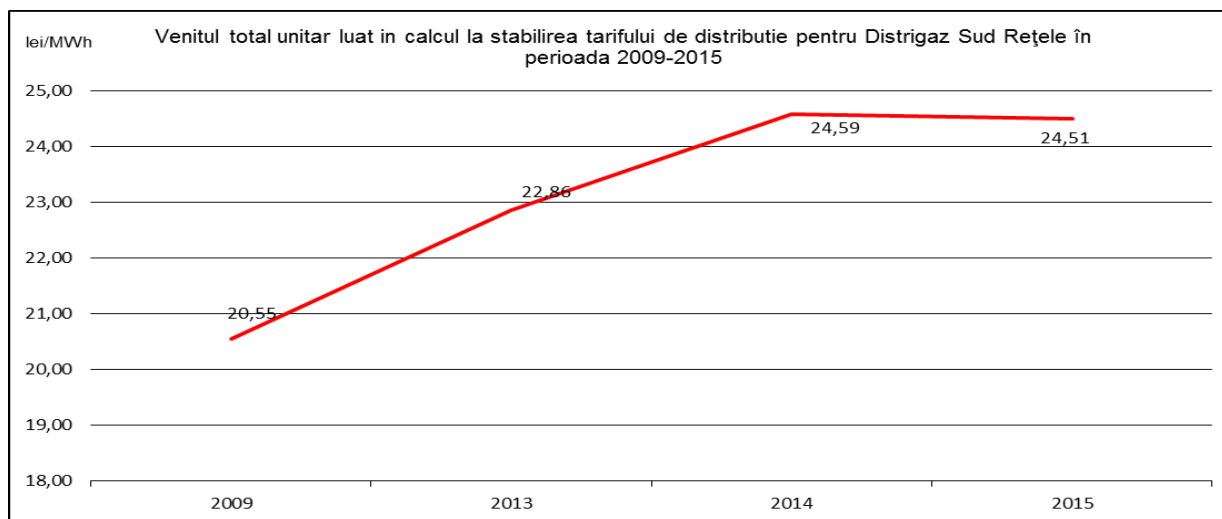
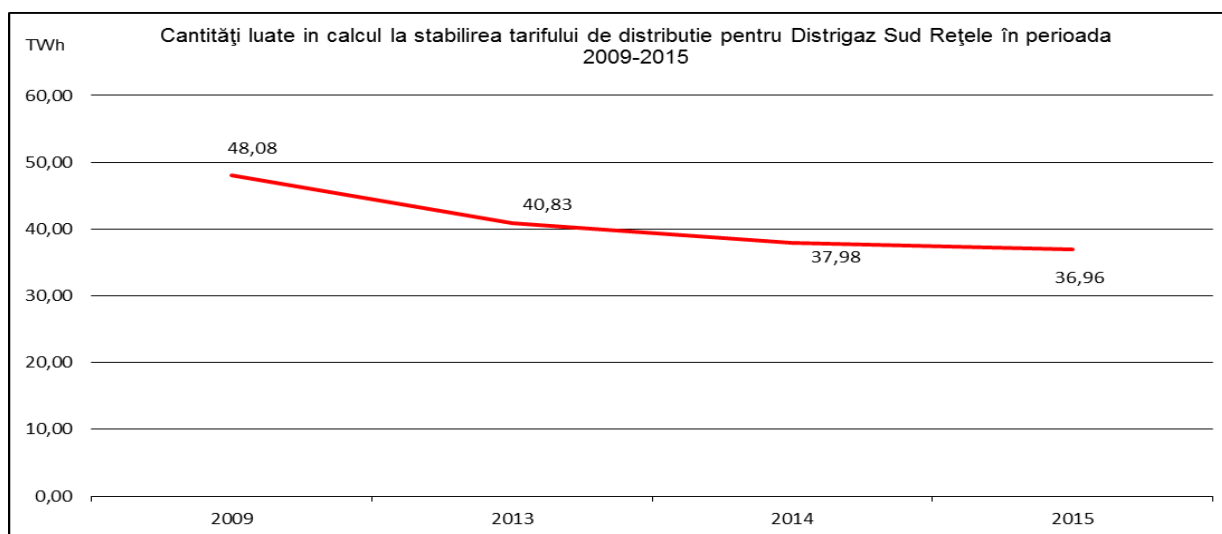
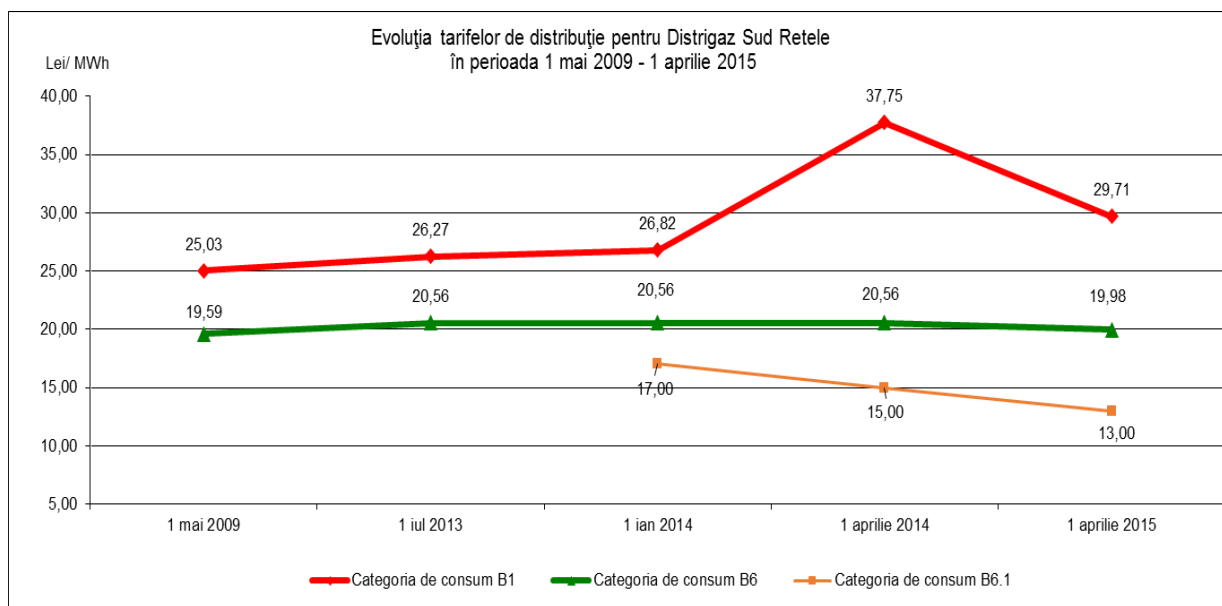
și, începând cu data de 1 mai 2015 Ordinul ANRE nr. 62/2015 privind stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale realizat de S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A.

Categoria de clienți	<i>Lei/ MWh</i>
1. Tarife de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	36,46
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	35,22
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	34,65
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	34,18
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	33,47
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	30,19
2. Tarif de distribuție de tranzit*	
	2,54

* Tarif de distribuție de tranzit – tarif pentru utilizarea sistemului de distribuție a unui operator căruia i s-a solicitat accesul sau care a aprobat accesul în scopul vehiculării gazelor naturale în vederea alimentării cu gaze naturale a clienților finali din portofoliul propriu

Graficele de mai jos reflectă evoluția în timp a tarifelor de distribuție a gazelor naturale pentru cei doi operatori, începând cu 1 mai 2009 și până în prezent.

Tarifele reglementate aferente activității de distribuție, aprobate începând cu data de 1 aprilie 2015, cuprind și valoarea veniturilor nerealizate din a doua perioadă de reglementare, precum și valoarea veniturilor nerealizate pentru anul 2014 și trimestrul I 2015. Astfel, valoarea cumulată a investițiilor realizate și recunoscute de ANRE, în perioada 2009-2014, se regăsește în tarifele aprobate începând cu 1 aprilie 2015.

Pentru operatorii S.C. AMARAD DISTRIBUȚIE - S.R.L., S.C. COVI CONSTRUCT 2000 - S.R.L., S.C. EURO SEVEN INDUSTRY - S.R.L., S.C. GAZ NORD EST - S.A., S.C. GAZ SUD - S.A., S.C. GAZ VEST - S.A., S.C. GRUP DEZVOLTARE REȚELE - S.A., S.C. HARGAZ HARGHITA GAZ - S.A., S.C. INSTANT CONSTRUCT COMPANY - S.A., S.C. INTERGAZ-EST - S.R.L., S.C. MEGA CONSTRUCT - S.A., S.C. MEHEDINTI GAZ - S.A., S.C. MIHOC OIL - S.R.L., S.C. NORD GAZ - S.R.L., S.C. OLIGOPOL S.R.L., S.C. PREMIER ENERGY - S.R.L., S.C. NOVA POWER & GAS - S.R.L., S.C. TIMGAZ - S.A., S.C. WIROM GAS - S.A. prin Ordinele ANRE nr. 55, 56, 64, 66, 72, 73, 74, 76, 77, 79, 80, 82, 99, 122, 123, 137, 141, 143 și 146 au fost stabilite tarife reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobate prețuri pentru furnizarea reglementată în baza analizelor privind valoarea veniturilor nerealizate din cea de-a doua perioadă de reglementare.

Stabilirea tarifelor reglementate pentru prestarea serviciului de distribuție și aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale pentru operatorii economici din sectorul gazelor naturale s-au realizat și prin emiterea Ordinelor ANRE nr. 65, 81, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 124, 125, 126, 127, 128, 132, 133, 134 și 144 pentru operatorii S.C. B.E.R.G. SISTEM GAZ - S.A., S.C. CONGAZ - S.A., S.C. CONI - S.R.L., S.C. CPL CONCORDIA FILIALA CLUJ ROMANIA - S.R.L., S.C. GAZ EST - S.A., S.C. MACIN GAZ - S.R.L., S.C. MM DATA - S.R.L., S.C. PRISMA SERV COMPANY - S.R.L., S.C. PROGAZ P&D S.A., Societatea Națională de Gaze Naturale "ROMGAZ" - S.A. Mediaș, S.C. SALGAZ - S.A., S.C. TULCEA GAZ - S.A., S.C. VEGA 93 - S.R.L., S.C. CORDUN GAZ - S.A., S.C. DISTRIGAZ VEST - S.A., S.C. GAZMIR IAȘI - S.R.L., S.C. TEHNOLOGICA RADION - S.R.L.

Prin Ordinul ANRE nr. 140/2015 a fost aprobată *Metodologia de stabilire a tarifelor reglementate pentru activitățile conexe celei de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale și pentru modificarea unor ordine ale președintelui ANRE.*

Metodologia de tarifare stabilește categoriile de cheltuieli care vor fi luate în calcul la stabilirea tarifelor aferente activităților conexe, un anumit nivel reglementat al profitului și totodată impune o serie de criterii maxime de recunoaștere a cheltuielilor.

Toate acestea rezidă din necesitatea aplicării unei metodologii comune, în concordanță cu prevederile Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare, astfel încât să se asigure recuperarea costurilor operatorilor efectuate într-o manieră prudentă, iar tarifele rezultate să fie nediscriminatorii, bazate pe criterii obiective și determinate într-o manieră prudentă.

De asemenea, având în vedere că la nivelul pieței de gaze naturale a fost identificat un număr mare de activități conexe desfășurate de titularii de licențe de operare a sistemelor din domeniul gazelor naturale, precum și o varietate de tarife aplicate pentru prestarea acestora, impactul acestei metodologii se va resimți la nivelul clienților finali, prin:

- claritate și concentrare, respectiv sintetizarea activităților conexe celei de operare a sistemului de distribuție a gazelor naturale prestate de către operatorul de distribuție,

- transparență legislativă, având în vedere faptul că metodologia impune aplicarea unei metode unitare și nediscriminatorii în determinarea tarifelor reglementate aplicabile de la 01.01.2016 de către toți operatorii de distribuție,
- protejarea drepturilor clienților finali față de un posibil abuz al operatorilor de distribuție prin stabilirea de către aceștia a unor tarife, fără a avea la bază criterii comune și transparente, corelat cu poziția de monopol pe care o dețin.

Activitatea de înmagazinare

Modificări legislative

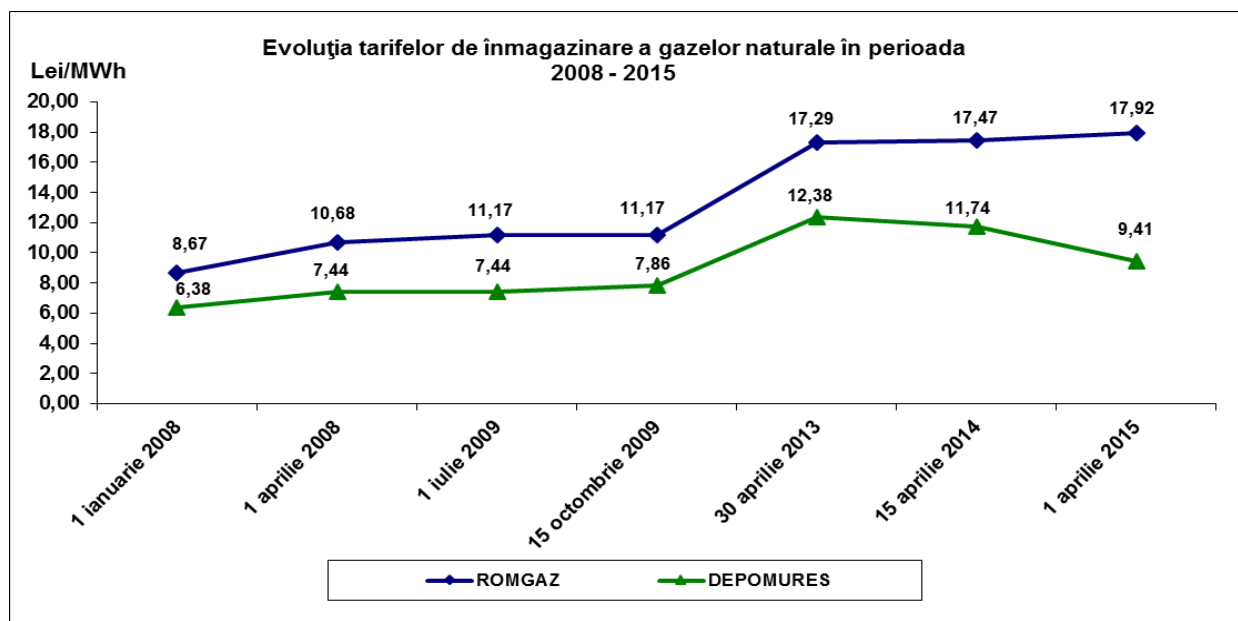
În anul 2015, până la data întocmirii prezentului raport, nu s-au produs modificări legislative referitoare la reglementarea activității de înmagazinare. Sistemul tarifar pentru activitatea de înmagazinare subterană cuprinde un set de tarife de tipul *revenue cap* prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente desfășurării activității pe parcursul unui an al perioadei de reglementare.

Evoluții ale tarifului de înmagazinare

În baza prevederilor Ordinului ANRE nr. 22/2012 de aprobare a *Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale*, cu modificările și completările ulterioare, ANRE a aprobat, pentru operatorii licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare subterană S.C. DEPOMUREȘ S.A. Târgu Mureș și SNGN ROMGAZ S.A. Mediaș prin sucursala Ploiești, venitul total, venitul reglementat, componenta fixă de rezervare de capacitate și componentele volumetrice, de injecție și de extracție subterană a gazelor naturale, aferente tarifului pentru prestarea serviciului de înmagazinare subterană, pentru perioada aprilie 2015 - martie 2016, al patrulea an al celei de a III-a perioade de reglementare, prin Ordinele ANRE nr. 67/2015 și nr. 58/2015.

Tarifele în vigoare pentru activitatea de înmagazinare a gazelor naturale, practicate la data întocmirii prezentului raport de către operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale, sunt următoarele:

Componenta de tarif	U.M.	Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A. Mediaș	Societatea Comercială "Depomureș" - S.A. Târgu Mureș
Componentă fixă pentru rezervarea capacității	Lei / MWh / ciclu complet de înmagazinare	13,68	6,12
Componenta volumetrică pentru injecția gazelor naturale	Lei / MWh	2,37	2,32
Componenta volumetrică pentru extracția gazelor naturale	Lei / MWh	1,87	0,97

Activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale

Modificări legislative

Modificarea legislativă pentru anul 2015 a fost Ordinul ANRE nr. 7/2015 privind aprobarea *Metodologiei pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, pentru anul 2015.*

Elaborarea metodologiei s-a impus datorită faptului că, începând cu data de 1 ianuarie 2015, prețurile reglementate pentru clienții non-casnici se stabilesc pe piața liberă, revizuirii calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali și încheierii celei de-a treia perioade de reglementare. Anul de reglementare 2015 este considerat an de trecere de la perioada a treia de reglementare la perioada a patra de reglementare, pentru titularii de licență care la data publicării metodologiei propuse desfășoară activitatea de furnizare reglementată a gazelor naturale.

Stabilirea venitului reglementat unitar aferent anului de reglementare 2015, permis pentru desfășurarea activității de furnizare reglementată în acest an, se realizează pornind de la următoarele elemente de calcul:

- venitul reglementat unitar publicat pentru anul 2014 pentru activitatea de furnizare reglementată;
- informația legată de cantitatea de gaze naturale, publicată pentru anul 2014, estimată a fi furnizată în regim reglementat;
- ponderea numărului de clienți casnici în totalul numărului de clienți realizat pe piața reglementată în anul 2014;
- ponderea cantității de gaze naturale, furnizate în regim reglementat în totalul cantității furnizate efectiv în regim reglementat în anul 2014;
- cantitatea estimată a fi furnizată în regim reglementat în anul 2015.

Pentru cea de a patra perioadă de reglementare, ANRE va elabora și aproba o nouă metodologie pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare, a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor finale reglementate în sectorul gazelor naturale, în noile condiții de piață. Data începerii și durata perioadei a patra de reglementare se vor stabili ulterior stabilirii și aprobării „Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali”, conform legislației în vigoare, dar nu mai târziu de 31 decembrie 2015.

Prețul gazelor naturale din producția internă

În baza prevederilor *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, a fost emisă *Hotărârea Guvernului nr. 488/2015 privind stabilirea prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației în perioada 1 iulie 2015 - 30 iunie 2021*, prin care s-a stabilit o creștere anuală a prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă, valori ce au fost preluate de către ANRE la calculul prețurilor reglementate.

Astfel, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 488/2015, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă a fost stabilit astfel:

lei/MWh

	Clienți casnici și producători de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației
01.07.2015	60,00
01.07.2016	66,00
01.04.2017	72,00
01.04.2018	78,00*
01.04.2019	84,00*
01.04.2020	90,00*

*) Prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele termice destinate consumului populației, începând cu 1 aprilie 2018, urmează a fi reevaluat în urma unei analize derulate până la sfârșitul lunii martie 2018.

În conformitate cu prevederile art. 181 alin. (5) din *Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, prețul de achiziție a gazelor din producția internă se stabilește prin hotărâre a Guvernului, la propunerea ministerului de resort și se actualizează de către ANRE și ANRM în concordanță cu prevederile *Calendarului de eliminare treptată a prețurilor reglementate pentru clienții finali*.

Stabilirea prețurilor reglementate la clienții finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

În conformitate cu prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, piața de gaze naturale este compusă din piața reglementată și piața concurențială.

Prețurile reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare furnizor licențiat și pe categorii de clienți, în funcție de configurația sistemelor prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Prețurile sunt de tip monom și cuantifică costurile fixe și variabile legate de realizarea activității de furnizare în regim reglementat.

Prețurile reglementate se aplică la cantitățile de gaze naturale furnizate în regim reglementat.

Prețurile reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare titular de licență de furnizare, astfel:

a) pentru societățile comerciale care și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în zonele delimitate unde întreprinderea afiliată deține licența de distribuție a gazelor naturale, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale;

b) pentru societățile comerciale care nu și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, pe categorii de clienți pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în aria de distribuție deservită în calitate de operator licențiat al sistemului de distribuție, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 22/2012, începând cu luna februarie 2013 a început procesul de creștere a prețului producției interne și a prețurilor aferente activității de furnizare reglementată.

Calendarul de liberalizare convenit cu organismele financiare internaționale a fost respectat până în luna iulie 2014, moment în care premisele luate în considerare la momentul inițierii acțiunii de liberalizare a pieței reglementate de gaze naturale din România au fost devansate de dinamica sectorului gazelor naturale, aceasta din urmă dovedindu-se a fi mai accelerată.

Având în vedere gradul redus de suportabilitate la nivelul clienților casnici, în ceea ce privește prețurile gazelor naturale plătite de populație, Guvernul României a luat decizia ca până la data de 1 iulie 2015, prețurile gazelor naturale produse în România și plătite de populație să nu crească.

Astfel, în conformitate cu prevederile *Hotărârii Guvernului nr. 5/2015 privind stabilirea prețului de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației*, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitățile de gaze naturale utilizate la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinate consumului populației, este de 53,30 lei/MWh.

Guvernul României s-a angajat ca, împreună cu ANRE, să elaboreze un nou grafic de eliminare a prețurilor reglementate pentru perioada 1 iulie 2015 – 30 iunie 2021, care să țină cont de trendul descrescător al evoluției prețurilor hidrocarburilor din regiune, precum și de perioada mai lungă de aliniere agreată cu instituțiile financiare internaționale.

În perioada iulie 2014 – martie 2015, în cadrul discuțiilor cu reprezentanții Fondului Monetar Internațional, Comisiei Europene și Băncii Mondiale, în ceea ce privește elaborarea și implementarea unei noi foi de parcurs (Calendar) pentru sectorul gazelor naturale, partea română a susținut următoarele idei:

- având în vedere procesul de dereglementare completă a prețurilor la gaze pentru clienții non-casnici, România a demonstrat determinare în continuarea și finalizarea procesului de liberalizare a pieței gazelor;

- procesul de dereglementare pentru clienții casnici a fost prelungit până la data de 30 iunie 2021, conform prevederilor stipulate de *Legea energiei și gazelor naturale nr. 123/2012, cu modificările și completările ulterioare*;

- este necesar să se reconsidere fostul Calendar agreat, luând în considerare noul context, dat de situația economică și socială actuală și, de asemenea, de previziunile referitoare la prețul gazelor naturale, corelat cu noile tendințe oferite de previziunile privind prețul petrolului pe piețele internaționale;

- în acest sens, autoritățile române au intenția de a elabora un nou calendar, pornind de la nivelul actual al prețurilor de pe piața reglementată, astfel încât procesul de dereglementare să fie reluat începând cu data de 1 iulie 2015;

- propunerea de a implementa noul calendar începând cu data de 1 iulie 2015 a avut la bază necesitatea de a realiza, pe de o parte o analiză a pieței de gaze pentru a fundamenta noul calendar de liberalizare și, pe de altă parte, de a identifica cu exactitate consumatorii vulnerabili astfel încât, în paralel cu noul calendar de liberalizare, să fie implementată o metodologie transparentă de subvenționare directă a consumatorilor vulnerabili;

- ținând cont de faptul că piețele centralizate de gaze naturale din România vor dobândi o relevanță puternică în stabilirea prețului gazelor, pe baze de concurență transparentă și nediscriminatorie, s-a considerat că este necesară elaborarea și implementarea noului calendar în corelare cu acest preț de pe piețele centralizate, pentru a se evita riscul de a avea un document ce conține prețuri care să excedă prețului de pe piața liberalizată și care să afecteze prețul generat de concurența de pe piață.

Astfel, începând cu data de 1 ianuarie 2015, ANRE a evaluat suma fixă unitară destinată acoperirii costurilor de achiziție a gazelor naturale doar pentru clienții casnici, după cum urmează:

- **la data de 1 ianuarie 2015**, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 53,30 lei/MWh. Ca urmare suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada ianuarie - martie 2015, a rămas neschimbată și anume la valoarea de 71,15 lei/MWh.
- **la data de 1 aprilie 2015** prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată, respectiv pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 53,30 lei/MWh, Prin urmare, în luna aprilie 2015, a fost publicată evaluarea sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru perioada aprilie - iunie 2015, pentru clienții casnici aceasta având valoarea de 68,30 lei/MWh.

-
- pentru **perioada iulie 2015 - iunie 2016**, conform prevederilor *Hotărârii Guvernului nr. 488/2015*, prețul de achiziție a gazelor naturale din producția internă pentru piața reglementată pentru clienții casnici a fost stabilit la valoarea de 60,00 lei/MWh. Ca urmare, ANRE a estimat suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației pentru perioada iulie 2015 - iunie 2016, la valoarea de 80,30 lei/MWh, față de valoarea anterioară de 68,30 lei/MWh.

Toate documentele referitoare la evaluarea sumei fixe unitare pentru acoperirea costurilor de achiziție a gazelor naturale pentru clienții casnici au fost publicate pe pagina de internet a ANRE.

De menționat că au fost analizate și diferențele de cost de achiziție a gazelor naturale aferente perioadei octombrie - decembrie 2014, reprezentând componenta unitară de corecție pentru diferența dintre suma fixă unitară recunoscută de ANRE pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale (CUG), inclusiv serviciile aferente, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată, și costurile efectiv realizate și recunoscute de ANRE operatorului care realizează furnizarea reglementată.

Diferența unitară lunară de CUG a fost calculată prin scăderea din CUG-ul realizat de companie a valorii CUG-ului inclus de ANRE în prețurile reglementate.

Pentru calculul diferențelor de cost unitar al gazelor naturale s-a ținut cont de prevederile *Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012*, cu modificările și completările ulterioare, conform cărora furnizarea la preț reglementat pentru clienții non-casnici se menține numai până la data de 31 decembrie 2014, iar pentru clienții casnici până la data de 30 iunie 2021.

Astfel, **procentele de ajustare a prețurilor finale reglementate pentru clienții casnici**, pe parcursul anului 2015, calculate ca medie în funcție de ponderea de piață a fiecărui operator licențiat care desfășoară activitatea de furnizare a gazelor naturale pe piața reglementată, au fost:

- la 1 aprilie 2015 de circa -4%;
- la 1 iulie 2015 de circa 11%.

Creșterea prețurilor de la 1 iulie 2015 cu un procent de 11% s-a datorat modificării următoarelor elemente:

- creșterea prețului producției interne curente de la 53,30 lei/MWh, la 60,00 lei/MWh, cu un impact de circa 6,5%;
- includerea procentului de gaze din import în perioada de iarnă, cu un impact de circa 1,5%;
- includerea cantităților de gaze ce urmează a fi extrase din depozitele de înmagazinare în perioada de iarnă, cu un impact de circa 4,5%;
- scăderea costului unitar de transport, cu un impact de circa -1,5%.

Ca urmare, **la nivelul anului 2015, prețurile reglementate au înregistrat o creștere în medie de aproximativ 7% pentru clienții casnici.**

Prețurile reglementate pentru furnizorii cu o cotă de piață reprezentativă, în vigoare începând cu data de 1 iulie 2015, sunt următoarele:

Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA S.A. pentru clienții casnici

Categoria de clienți	Lei/ MWh
B. clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	114,16
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	113,99
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	111,41
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	110,04

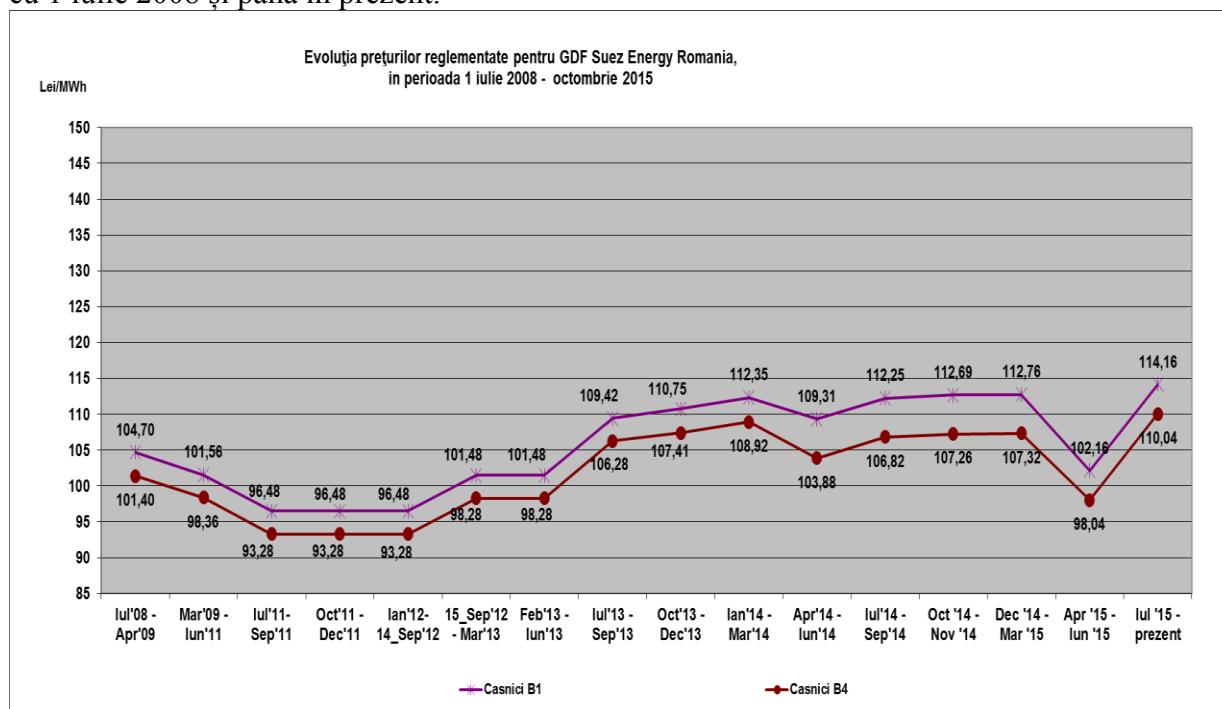
La nivelul anului 2015, pentru operatorul S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMÂNIA S.A., prețurile reglementate au înregistrat o creștere de aproximativ 3%, comparativ cu anul 2014.

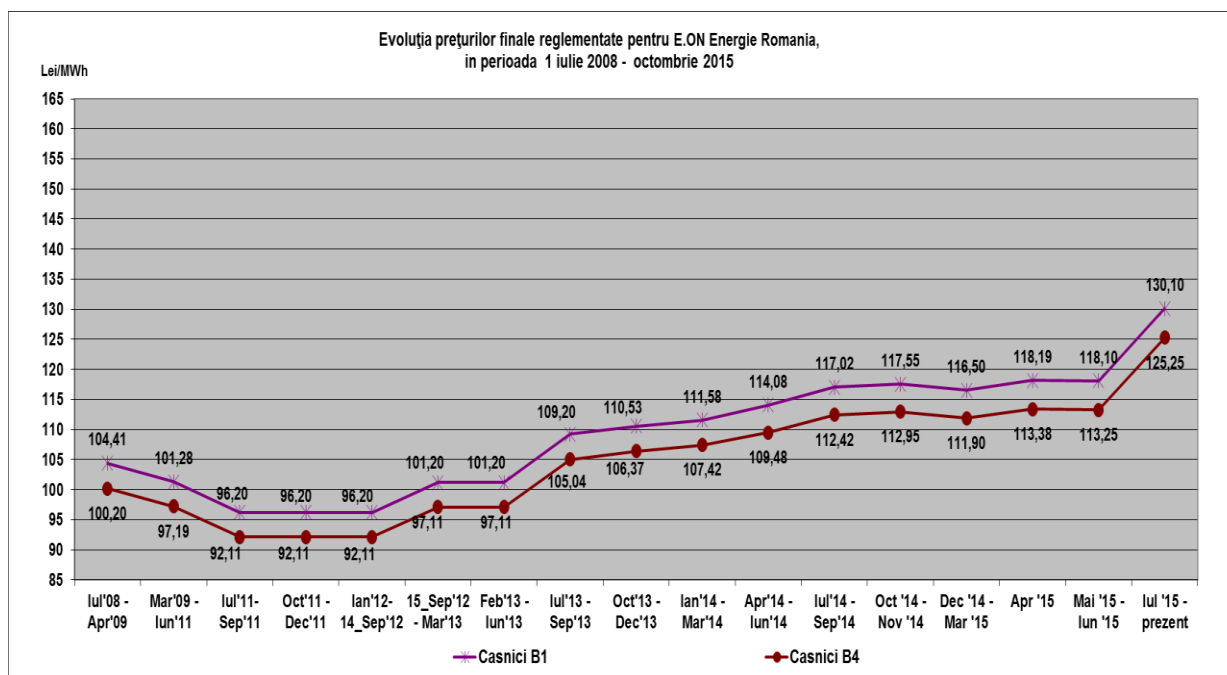
Prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMÂNIA S.A. pentru clienții casnici

Categoria de clienți	Lei/ MWh
A. clienți finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	96,43
B. clienți finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	130,10
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	127,57
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	126,75
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	125,25

La nivelul anului 2015, pentru operatorul S.C. E.ON ENERGIE ROMÂNIA S.A., prețurile reglementate au înregistrat o creștere de aproximativ 12%, comparativ cu anul 2014.

Graficele următoare reflectă evoluția în timp a prețurilor reglementate la gaze naturale, începând cu 1 iulie 2008 și până în prezent.

Totodată, în anul 2015 au fost emise Ordinele ANRE nr. 20 - 57, 63, 64, 65, 66, 74, 76, 77, 79, 80, 81, 82, 105 - 117 și 128 pentru aprobarea prețurilor pentru furnizarea reglementată a gazelor naturale la operatori economici din sectorul gazelor naturale.

3. Perspective 2016 și concluzii

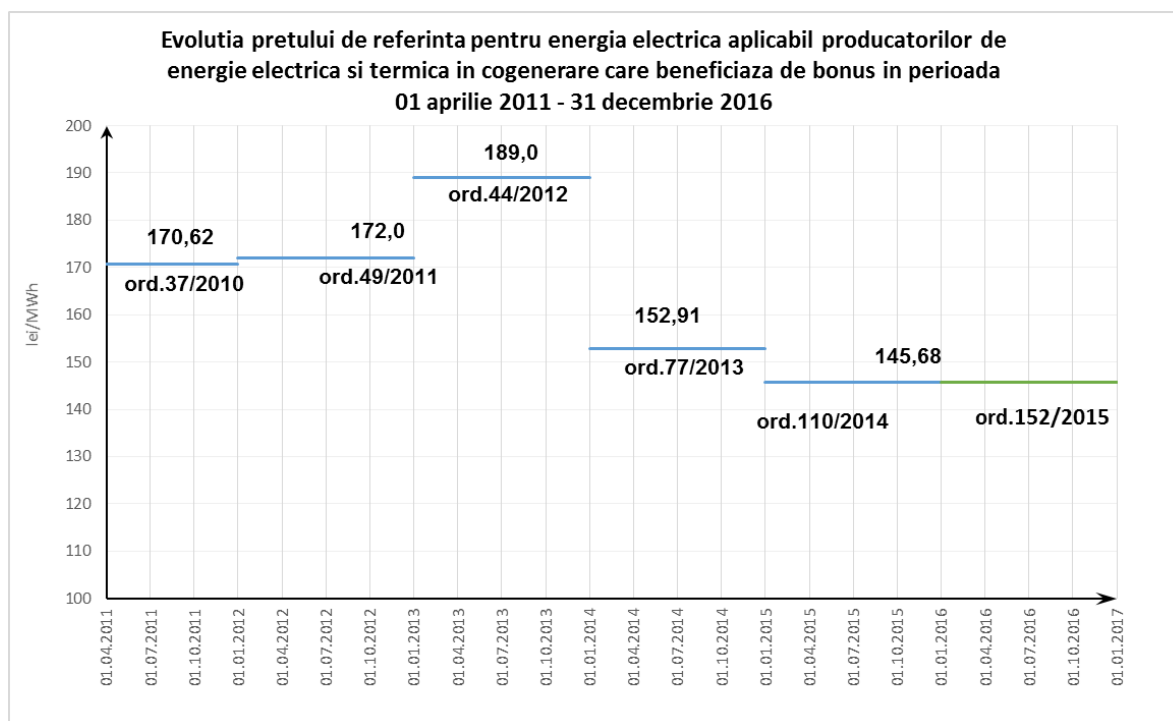
3.1. Energie electrică

Producerea energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență de către producătorii care beneficiază de schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență

Pentru anul 2016, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 152/2015 s-au stabilit *prețul de referință și prețurile reglementate pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare care beneficiază de schema de sprijin pentru cogenerare*. Valorile (exclusiv TVA) sunt prezentate în tabelul de mai jos, comparativ cu cele stabilite pentru anul 2015:

<i>Tip preț energie electrică</i>	<i>2015 lei/MWh</i>	<i>2016 lei/MWh</i>
Preț de referință	145,68	145,68
Preț reglementat ore de zi	169,30	159,77
Preț reglementat ore de noapte	98,43	117,48
Preț reglementat zi/noapte pentru producători ce dețin numai unitați nedispecerizabile	145,68	145,68

Evoluția prețului de referință pentru energia electrică aplicată producătorilor de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de bonus în perioada 1 aprilie 2011 - 31 decembrie 2016 este prezentată în figura următoare.

Valorile *bonusului de referință* pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență sunt stabilite pentru anul 2015 prin Ordinul ANRE nr. 109/2014, iar pentru anul 2016 prin Ordinul ANRE nr. 153/2015. Valorile acestuia (fără TVA) pentru anul 2015 în primii cinci ani de aplicare ai schemei de sprijin, respectiv pentru anul 2016 în primii șase ani de aplicare ai schemei de sprijin, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, sunt prezentate în tabelul următor:

Tip combustibil	2015 Bonus de referință (lei/MWh)					2016 Bonus de referință (lei/MWh)					
	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5	An 6
Combustibil solid	205,65	195,79	190,37	179,97	169,75	205,65	195,79	190,37	179,97	177,97	169,76
Gaze naturale din rețeaua de transport	208,57	203,74	198,90	194,04	189,18	221,01	217,17	212,64	207,97	202,96	198,49
Gaze naturale din rețeaua de distribuție	222,18	218,67	215,05	211,36	207,61	222,18	218,67	215,05	211,36	207,61	203,89

Prețul de referință pentru energia termică produsă în cogenerare este stabilit, pentru anul 2015, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 109/2014 și pentru anul 2016 prin prevederile Ordinului ANRE nr. 153/2015. Valorile prețului de referință pentru energia termică (fără TVA) pentru anul 2015 în primii cinci ani de aplicare ai schemei de sprijin, respectiv pentru anul 2016 în primii șase ani de aplicare ai schemei de sprijin, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, diferențiate după tipul de consum, pentru populație, respectiv non-casnic sunt prezentate mai jos:

a) energie termică destinată consumului populației

Tip combustibil	2015 Preț energie termică (lei/MWh)					2016 Preț energie termică (lei/MWh)					
	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5	An 6
Combustibil solid	89,83	91,66	93,32	94,84	96,27	86,45	89,13	90,01	90,49	90,08	91,12
Gaze naturale din rețeaua de transport	121,91	124,88	127,56	130,02	132,34	114,37	118,60	120,00	120,75	120,11	121,75
Gaze naturale din rețeaua de distribuție	144,74	148,47	151,83	154,92	157,83	144,74	148,47	151,83	150,85	149,99	152,19

b) energie termică destinată consumului non-casnic

Tip combustibil	2015 Preț energie termică (lei/MWh)					2016 Preț energie termică (lei/MWh)					
	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5	An 1	An 2	An 3	An 4	An 5	An 6
Combustibil solid	89,83	91,66	93,32	94,84	96,27	86,45	89,13	90,01	90,49	90,08	91,12
Gaze naturale din rețeaua de transport	145,01	148,72	152,06	155,14	158,03	156,55	162,87	164,95	166,08	165,12	167,57
Gaze naturale din rețeaua de distribuție	168,45	172,93	176,97	180,67	184,17	168,45	178,53	176,97	180,67	184,17	187,74

Prin aplicarea Ordinului ANRE nr. 84/2013 de aprobare a *Metodologiei de determinare și monitorizare a supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență care beneficiază de schema de sprijin de tip bonus cu completările ulterioare*, producătorii vor returna sumele corespunzătoare supracompensării activității de producere a energiei electrice și termice în cogenerare de înaltă eficiență aferente anului 2015. De asemenea, prin aplicarea analizei de ante-supracompensare, bonusurile acordate producătorilor pentru anul următor vor fi ajustate, după caz, corespunzător supracompensării prognozate pentru anul următor.

Proiectul *Metodologiei de stabilire a prețurilor de vânzare și a regimurilor de comercializare pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență și livrată din centrale de cogenerare de mică putere și centrale de microcogenerare*, va fi revizuit în anul 2016 conform prevederilor documentului Comisiei Europene 2014/C 200/01 *Orientări privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului și energie pentru perioada 2014-2020 și a Legii nr. 121/2014 privind eficiența energetică (condiționat de inițiativa/actul normativ care va fi emis de MEIMMMA pentru acest nou ajutor de stat și de avizul Consiliului Concurenței.)*

Producerea energiei electrice și termice în cogenerare de către producători care nu accesează schema de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență

Prețurile de referință și prețurile reglementate pentru energia termică livrată în SACET din unități de cogenerare care nu beneficiază de scheme de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență sunt stabilite, pentru anul 2015, prin prevederile Ordinului ANRE nr. 158/2014 și pentru anul 2016 prin prevederile Ordinului ANRE nr. 156/2015. Valorile prețului de referință pentru energia termică (fără TVA) pentru anul 2015, respectiv pentru anul 2016, în funcție de

tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, obligațiile de achiziționare de certificate de CO₂, diferențiate după tipul de consum, pentru populație, respectiv non-casnic sunt prezentate mai jos:

<i>Tip combustibil</i>	<i>2015 lei/MWh</i>		<i>2016 lei/MWh</i>	
	<i>Preț energie termică cu obligația achiziționării certificate de CO₂</i>	<i>Preț energie termică fără obligația achiziționării certificate de CO₂</i>	<i>Preț energie termică cu obligația achiziționării certificate de CO₂</i>	<i>Preț energie termică fără obligația achiziționării certificate de CO₂</i>
combustibil solid	117,63	115,39	109,84	109,83
combustibil lemnos	162,67	160,43	154,26	154,25
biomasă agricolă	171,34	168,93	162,64	162,63
gaze naturale din rețeaua de transport populație	145,97	144,63	139,11	139,10
gaze naturale din rețeaua de distribuție populație	179,96	178,61	179,27	179,27
gaze naturale din rețeaua de transport non-casnici	181,29	179,94	173,95	173,94
gaze naturale din rețeaua de distribuție non-casnici	220,32	218,98	212,10	212,09

Prețuri și cantități în contractele reglementate de vânzare-cumpărare energie electrică

Prețurile și cantitățile din contractele reglementate de vânzare-cumpărare a energiei electrice pe anul 2016 vor fi stabilite la sfârșitul anului 2015, în conformitate cu prevederile metodologiei aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/20.11.2013, cu modificările și completările ulterioare.

Conform prognozelor de consum transmise de FUI, cantitatea totală de energie electrică estimată a fi preluată pe contracte reglementate în anul 2016 este de cca. 4 TWh. De asemenea, **se estimează o ușoară creștere a prețului mediu din contractele reglementate pentru anul 2016**, datorată în special faptului că nu se preconizează pentru anul 2015 înregistrarea de către S.C. Hidroelectrică S.A. a unor venituri suplimentare, în condițiile prevăzute la art. 11 lit. c) din metodologia aprobată prin Ordinul ANRE nr. 83/2013, precum și majorărilor de costuri fundamentate de producători.

Activități cu caracter de monopol în sectorul energiei electrice - tarife reglementate

Tarifele pentru serviciul de transport al energiei electrice care se vor aplica în primul semestru al anului 2016 sunt cele aprobate prin Ordinul ANRE nr. 89/2015 și 93/2015, deoarece în conformitate cu prevederile *Metodologiei*, ANRE nu revizuieste aceste tarife începând cu data de 1 ianuarie 2016.

Până la 1 iulie 2016, ANRE urmează să analizeze evoluția parametrilor care au stat la baza determinării acestor tarife și va ajusta tarifele, dacă va fi cazul. **Veniturile liniarizate ale OTS, prognozate pentru cea de-a treia perioadă de reglementare, conduc la o scădere cu cca. 1 %**

În termeni reali a tarifului mediu de transport al energiei electrice pentru perioada 1 iulie 2016 – 30 iunie 2017, față de perioada tarifară prezentă.

În perioada 15 octombrie – 15 noiembrie, ANRE analizează propunerea de modificare a **tarifelor de distribuție a energiei electrice** transmise de operatorii de distribuție conform prevederilor *Metodologiei*, urmărind ca acestea să fie revizuite începând cu data de 1 ianuarie 2016. În prezent se analizează modul în care au fost îndeplinite planurile de investiții asumate de operatori, țintele de pierderi proprii tehnologice, veniturile din energia electrică distribuită, din energia reactivă și din alte activități reglementate, precum și nivelul costurilor de operare și mentenanță necontrolabile.

Deși este prematur pentru o bună estimare, se apreciază că aceste tarife vor înregistra o scădere cu cca. 5 %, datorată în principal creșterii energiei electrice distribuite.

Tarifele pentru serviciul de sistem aplicate în prima jumătate a anului 2016 sunt cele aflate în prezent în vigoare. În scopul asigurării siguranței în funcționare a SEN în vârful de consum de energie electrică din iarna 2015-2016, C.N. Transelectrica S.A. a informat ANRE cu privire la necesitatea suplimentării rezervelor de putere activă și a achiziționării acestora în regim reglementat de la producătorii care dețin grupuri cu posibilitatea de utilizare a combustibilului alternativ - păcură. Această suplimentare ar conduce la o majorare a costurilor cu achiziția serviciilor tehnologice de sistem, ceea ce implică o **creștere a tarifului pentru serviciul de sistem cu cca. 3,3 % până la sfârșitul primului semestru al anului 2016, cu impact ne semnificativ asupra prețului energiei electrice la clienții finali de cel mult 1 %.**

Din analizele realizate până în prezent asupra activității operatorului pieței de energie electrică, s-a constatat că, datorită creșterii volumelor de energie electrică tranzacționate pe piețele centralizate administrate de acesta, au crescut și veniturile încasate din aplicarea tarifului reglementat. În funcție de diferențele dintre costurile și veniturile înregistrate de acest operator în cursul anului 2015, ANRE trebuie să revizuiască, după caz, în conformitate cu prevederile *Metodologiei*, **tariful reglementat practicat de operatorul pieței de energie**, în scopul corectării profitului înregistrat. **Se estimează o scădere de până la 3 % a acestui tarif, cu efecte totuși ne semnificative asupra prețului energiei electrice plătit de clienții finali.**

Tarife reglementate aferente clienților casnici

Tarifele reglementate aferente clienților casnici, aplicabile începând cu 01.01.2016 vor fi stabilite la sfârșitul anului 2015, în conformitate cu prevederile conform prevederilor *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/2015.

Se estimează o ușoară creștere a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife reglementate în anul 2016, având în vedere efectul cumulat al soldului pozitiv al corecțiilor de tarif reglementat din perioade anterioare și eventualei creșteri a prețului mediu de achiziție a energiei electrice furnizate la tarife reglementate în anul 2016.

În anul 2016 vor fi parcurse etapele 10 și 11 de eliminare a tarifelor reglementate, procentele de achiziție a energiei electrice din piața concurențială pentru clienții finali care nu au uzat de eligibilitate fiind:

-
- 100 % din consumul clienților non-casnici și 60 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 10 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.01.2016 - 30.06.2016);
 - 100 % din consumul clienților non-casnici și 70 % din consumul clienților casnici, pentru etapa 11 de eliminare a tarifelor reglementate (perioada 01.07.2016 - 31.12.2016).

În baza *Metodologiei de stabilire a tarifelor aplicate de furnizorii de ultimă instanță clienților finali*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 92/2015, vor fi avizate valorile tarifelor CPC pentru etapele 10 și 11 de eliminare a tarifelor reglementate, astfel:

- pentru etapa 10 la sfârșitul anului 2015;
- pentru etapa 11 la sfârșitul semestrului I 2016.

Se estimează o ușoară creștere a prețului mediu de revenire al energiei electrice furnizate la tarife CPC în anul 2016, având în vedere efectul soldului negativ al corecțiilor de tarif CPC din perioade anterioare.

3.2 Gaze naturale

Așa cum s-a precizat și în Acordul Stand-by „reforme cuprinzătoare în sectorul energiei reprezintă un element central al obiectivului de a consolida creșterea în România. Se dorește susținerea investițiilor și livrarea de servicii mai bune în sectorul energiei, prin aducerea prețurilor la un nivel mai apropiat de forțele pieței și consolidarea performanței operaționale și financiare a întreprinderilor de stat care domină acest sector”.

În conformitate cu **Calendarul de liberalizare a prețurilor la gaze naturale** începând cu 1 ianuarie 2015, prețurile de furnizare pentru clienții non-casnici nu mai sunt reglementate, acestea se stabilesc pe piața liberă.

Referitor la evoluția **prețurilor de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat** în anul 2016, în conformitate cu prevederile *Legii nr. 127/2014 pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice și a gazelor naturale nr. 123/2012 și a Legii petrolului nr. 238/2004*, ANRE poate stabili începând cu 1 ianuarie 2015, respectiv cu 1 ianuarie 2016 și până la 30 iunie 2021, o structură de amestec import/intern pentru cantitatea de gaze naturale destinată consumului **clienților casnici**.

Pentru **activitatea de distribuție**, la data de **1 aprilie 2016**, evoluția tarifelor de distribuție va fi determinată, conform reglementărilor în vigoare, de ajustarea veniturilor pentru un număr de 40 de operatori licențiați, conform formulelor din *Ordinul ANRE nr. 42/2013*, cu modificările și completările ulterioare, cu următorii factori: rata inflației;

- rata de creștere a eficienței activității reglementate;
- modificarea costurilor preluate direct determinate de factori externi și în afara controlului titularului de licență, reprezentând taxe, impozite, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- componenta de corecție pentru capitalul investit, în anul anterior de reglementare, cu excepția titularilor nou-licențiați, reprezentând imobilizările corporale/necorporale realizate și puse în funcțiune în anul anterior;
- costuri neprevăzute, determinate de factori imprevizibili, externi și în afara controlului operatorului;
- diferența unitară de venit total datorată variației dintre cantitatea estimată și cea efectiv distribuită în anul anterior;

-
- componenta de corecție a consumului tehnologic.

Toate aceste elemente de ajustare **ar putea genera o modificare a tarifelor de distribuție**, în condițiile în care ANRE nu poate controla evoluția volumelor de gaze naturale efectiv distribuite în anii 2015 și 2016, a nivelului taxelor și impozitelor impuse de autoritățile centrale și locale.

Astfel, taxa pe monopol și taxa pe construcții speciale au o pondere semnificativă în structura tarifelor de distribuție. Spre exemplificare, la nivelul datei de 1 aprilie 2015, în tarifele de distribuție aprobate pentru operatorul S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L. nivelul acestora reprezentând cca. 14% în tarif, iar pentru operatorul S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A., nivelul acestora reprezentând cca 10% în tarif.

De asemenea, în cadrul tarifelor de distribuție nivelul costurilor asupra cărora operatorul nu poate interveni (taxe, impozite impuse de autoritățile centrale și locale) reprezintă o pondere de cca. 20% pentru operatorul S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE S.R.L. iar pentru operatorul S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE S.A., nivelul acestora reprezintă o pondere de cca.14%.

Pentru **activitatea de transport**, având în vedere prevederile *Regulamentului (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale* a fost aprobată de către ANRE metodologia de tarifare tip ”intrare-ieșire”. *Regulamentul (CE) nr. 715/2009* stabilește că „tarifele pentru utilizatorii de rețele sunt nediscriminatorii și se stabilesc separat pentru fiecare punct de intrare sau punct de ieșire în/din sistemul de transport. Mecanismele de alocare a costurilor și metodologia de stabilire a ratelor în ce privește punctele de intrare și de ieșire se aprobă de către autoritățile de reglementare naționale.”

Evoluția tarifelor activității de transport pentru anul de reglementare 2016-2017 va fi determinată de ajustarea cu următorii factori:

- rata inflației;
- rata reglementată a rentabilității capitalului;
- rata anuală de creștere a eficienței activității de transport al gazelor naturale;
- modificarea costurilor preluate direct determinate de factori externi și în afara controlului titularului de licență;
- componenta de corecție pentru capitalul investit;
- costuri neprevăzute, determinate de factori imprevizibili, precum forța majoră, caz fortuit sau emiterea de acte normative;
- componenta de corecție a venitului total;
- componenta de redistribuire a sporului de eficiență din a doua perioadă de reglementare;
- componenta de corecție a consumului tehnologic.

Toate aceste elemente de ajustare **ar putea genera o modificare a tarifelor de transport**, în condițiile în care ANRE nu poate controla evoluția volumelor de gaze naturale efectiv transportate în anii de reglementare 2015 – 2016 și 2016 – 2017, a nivelului taxelor și impozitelor impuse de autoritățile centrale și locale. De asemenea, trebuie avute în vedere și proiectele majore de interconectare într-o piață unică europeană și de diversificare a surselor de gaze naturale, ceea ce implică asigurarea investițională pentru transportul gazelor din Marea Neagră în România și către țările din Uniunea Europeană.

Taxa pe monopol și taxa pe construcții speciale au o pondere semnificativă în structura tarifelor de transport. Spre exemplificare, la nivelul anului 2015, în componenta volumetrică a tarifelor de transport aprobate pentru SNTGN TRANSGAZ S.A. cele două taxe au avut o pondere de cca. 3% pentru cantitatea de gaze naturale transportată către sistemele de distribuție, respectiv 19% pentru cantitatea de gaze naturale transportată numai prin Sistemul național de transport.

De asemenea, ponderea costurilor asupra cărora operatorul nu poate interveni, dar sunt necesare pentru desfășurarea activității (taxe, impozite impuse de autoritățile centrale și locale), incluse în tariful mediu de transport este de 19%.

Pentru **activitatea de înmagazinare**, la data de **1 aprilie 2016** se va realiza ajustarea veniturilor pentru cei doi operatori licențiați pentru desfășurarea activității de înmagazinare, conform formulelor din Ordinul ANRE nr. 22/2012, cu următorii factori:

- rata inflației;
- rata reglementată a rentabilității capitalului;
- rata de creștere a eficienței activității de înmagazinare al gazelor naturale;
- modificarea costurilor preluate direct determinate de factori externi și în afara controlului titularului de licență, reprezentând taxe, impozite, altele asemenea, impuse de autoritățile locale și centrale, conform prevederilor legislației în vigoare;
- componenta de corecție pentru capitalul investit în anul anterior de reglementare, cu excepția titularilor nou-licențiați, reprezentând imobilizările corporale/ necorporale realizate și puse în funcțiune în anul anterior;
- costuri neprevăzute, determinate de factori imprevizibili, externi și în afara controlului titularului de licență.

Ținând cont de procesul de separare juridică demarat la SNGN ROMGAZ S.A. Mediaș, toate aceste elemente de ajustare ar putea genera o modificare a tarifelor de înmagazinare, în condițiile în care ANRE nu poate controla evoluția volumelor de gaze naturale efectiv injectate/extrase în anii de reglementare 2015 - 2016 și 2016 - 2017, a nivelului taxelor și impozitelor impuse de autoritățile centrale și locale.

Pentru **activitatea de furnizare** este în curs de elaborare o nouă metodologie pentru stabilirea veniturilor reglementate unitare și a veniturilor totale unitare aferente activității de furnizare reglementată și de aprobare a prețurilor reglementate în sectorul gazelor naturale, care va intra în vigoare începând cu data de 1 ianuarie 2016, când se va proceda la fundamentarea veniturilor aferente activității de furnizare reglementată pentru operatorii licențiați.

În anul 2014 consumul de gaze naturale a fost de 127.608.083 MWh, din care 87.787.630 MWh a reprezentat consumul aferent clienților non-casnici (75,3%) și 28.743.351 MWh a reprezentat consumul aferent clienților casnici (24,7%). Totodată, numărul total de clienți a fost de 3.372.559, din care 178.851 clienți non-casnici (5,3%) și 3.193.708 clienți casnici (94,7%).

Pentru anul 2016, odată cu fundamentarea veniturilor aferente activității de furnizare reglementată și ținând cont de faptul că un număr mare de clienți casnici vor avea un consum redus de gaze naturale din total consum, **este posibil să se înregistreze evoluții crescătoare a tarifelor aferente activității de furnizare gaze naturale.**

Se estimează că **prețurile reglementate pentru clienții casnici** vor înregistra o creștere în cursul anului 2016 **de circa 7-8%**, datorată în principal angajamentelor cu instituțiile internaționale,

reflectate prin prevederile Hotărârii Guvernului nr. 488/2015. Astfel, creșterea prețurilor reglementate este influențată de:

- creșterea prețului la producția internă, conform prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 488/2015, cu un procent de 10%, de la 1 iulie 2016;
- creșterea valorii stocului minim obligatoriu generată de creșterea prețului producției interne (spre exemplu, în anul 2015 impactul stocului de gaz asupra creșterii prețului final reglementat a fost de 4,5%);
- ajustarea tarifelor reglementate aferente serviciilor de distribuție, furnizare reglementată, transport și de înmagazinare.

Modificarea tarifelor aferente serviciilor reglementate va fi determinată de evoluția ratei inflației estimate pentru anul 2016, de recunoașterea imobilizărilor corporale/necorporale realizate și puse în funcțiune în anul 2015, a costurilor de natura impozitelor pe construcții speciale și pe monopolul natural și altele asemenea impuse de stat, pe fondul scăderii constante a volumelor la nivelul întregii piețe, respectiv a volumelor distribuite, transportate în condițiile în care sistemele de distribuție/transport/înmagazinare rămân în funcțiune, fiind necesare întreținerea, modernizarea sau înlocuirea acestora, după caz, în scopul asigurării continuității și siguranței în furnizare a gazelor naturale la clienții casnici.

*
* *

Cadrul instituțional și legal pe baza căruia reglementatorul trebuie să ia decizii și calitatea deciziilor luate de acesta reprezintă două dimensiuni ale reglementării care sunt definatorii pentru crearea unui cadru eficient de reglementare, capabil să sprijine o bună performanță a sectorului energetic.

Pentru a găsi soluții pentru problemele energetice și climatice ale țării noastre și pentru a garanta aprovizionarea cu energie furnizată la prețuri accesibile și în condiții de securitate a gospodăriilor și a întreprinderilor, România are nevoie de o piață a energiei care să fie competitivă, integrată și fluidă.